

ИКОНОМИКА

Очакванията след преизбирането на Меркел

Анализ на Георги Ангелов

на стр. 7

АВТОМОБИЛИ

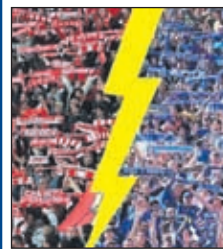

Подготовка на колата за зимата

Съветите на специалиста

на стр. 23

СПОРТ

Ще ни изненада ли Вечното дерби Левски - ЦСКА

На стр. 22

Разпространява се безплатно

тираж **300 000**

www.jivotatdnes.bg

Брой 38 (72), 15 - 21 октомври 2013 г. (год. II)

ЖИВОТЪТ ДНЕС

Actavis

Светът на модерния човек

Снимка Росен ВЕРГИЛОВ

Владимир Люцканов,
директор на
Младежкия театър:

Актьорската
професия дава,
но и много
отнема

Интервю на
Йордан ГЕОРГИЕВ
на стр. 19

Опит за задимяване

Какво стои зад искането да се върне пушенето в заведенията -

четете на стр. 5 и 8

ЦЕНИТЕ СА ВАЛИДНИ ОТ 15 ДО 21 ОКТОМВРИ

<p>1.29</p>	<p>1.79</p>	<p>4.69</p> <p>2.35 лв./л</p> <p>Слънчогледово олио „Калиакра“ 2 л</p>
<p>7.99</p> <p>Охладена пилешка пържола от бут „Лудогорско“, без кожа, тарелка</p>	<p>7.99</p> <p>Бонус</p>	<p>5.99</p> <p>Тоалетна хартия „Favorit“ 3 пластове, 16 броя</p>
<p>1.09</p> <p>Шоколад „Milka“ 90 гр, баделя</p>	<p>Всички цени са в български лев, с включен ДДС. Предложенията валидни до изчерпване на наличните количества</p>	

ЕКОФАРМ

Comfortex®

30 капсули

Само 2 капсули след хранене премахват:

- излишните газове
- чувството на тежест след хранене
- болезнените спазми

Хранителна добавка

Comfortex®

5 билки за добро храносмилане

Инвеститори в Microsoft искат оставката на Бил Геймс

В управлението на корпорация Microsoft се развихря истински скандал. Трима от 20-те най-големи инвеститори настояват Бил Геймс да напусне поста председател на съвета на директорите. При това на компанията, която той създаде преди 38 години. Генералният директор на Microsoft Стив Балмър, който вече заяви, че подава оставка, неведнъж е бил обект на критика, но крупните инвеститори за първи път изказват недоволството си от работата на една от най-влиятелните и уважавани фигури в IT индустрията. Засега няма сигнали, че съветът на директорите ще се вслуша в искането на тримата инвеститори, които владеят общо 5% от акциите на компанията. Самият Бил Геймс притежава 4,5% от акциите на Microsoft на стойност 277 милиарда долара, което го прави най-големия едноличен акционер. Инвеститорите, които са настроени срещу Геймс, се опасяват, че неговото присъствие в ръководството може да попречи на реализацията на стратегиите и да ограничи властта на новия генерален директор в провеждането на сериозни преобразувания.

Преди няколко години китайците обещаха, че скоро ще пуснат безопасен автомобил. И удържаха на думата си. На краш тестовете Euro NCAP седанът Qoros 3 (рожда на Chery и Israel Corporation) взе 15,8 бала от 16 въз-

Китайски автомобил взе 5 звезди за безопасност

можни при фронтален удар, 8 от 8 при страничен и 7,4 от 8 при удар в стълб. Защитата на шофьора беше оценена на 95 бала от 100 възможни. За сравнение такива са показателите на суперседана BMW серия 3. Възможно е да се приеме за чисто

китайски. Автопроизводителите в Поднебесната са наясно, че със собствени сили трудно ще създадат съвременен безупречен автомобил, затова поканиха чужди специалисти, работили преди това във фирми като Volkswagen, BMW, Mini и Italdesign.

Русия е любимка на хакерите

Антивирусни компании са засекли в Русия повече от 3,5 млн. случая на поразени от зловерни софтуери мобилни устройства на основата на Android. Това извежда страната на първо място като обект на хакерите.

На второ място с 1,8 млн. случая е Саудитска Арабия, следвана от Ирак. Украйна с 670 000 инцидента е на четвърто място, а в САЩ са отбелязани само 76 хиляди хакерски атаки. Специалистите посочват, че най-

разпространената заплаха за операционната система Android си остават троянците от серията Android.SmsSend, на второ място са от Android.SmsSpy и на трето - програмата Android.Spy.

Откриха 60 нови вида животни

Международна група от учени изследва джунглата на Република Суринам и откри 60 нови вида животни. Целта на научната експедиция, продължила три седмици, е била да се състави каталог на представителите на флората и фауната, обитаващи девствените гори на Югоизточен Суринам, и да се установят запасите от прясна вода. Изследователите събрали данни за 1378 вида растения, птици,

млекопитаещи, насекоми, риби и земноводни. Сред новооткритите видове са отровни жаби, 11 непознати до момента риби, както и необикновени бръмбари. Република Суринам, холандска колония до 1970 година, полага големи усилия да защити джунглата си. През 1998 г. правителството създаде природен резерват с площ 1,6 млн. хектара, което е около 10% от територията на страната.

Първият космически чистач ще полети през 2018 г.

Компанията Swiss Space Systems смята да вложи 15 млн. швейцарски франка в разработката на първия в историята космически чистач, който ще бъде пуснат през 2018 г. Спътникът, който ще прибира боклука от земната орбита, ще се нарича Clean Space One и ще тежи около 30 килограма. Когато достигне целта си, чистачът ще я прихване и ще се насочи обратно към Земята. Той ще бъде изведен в орбита с помощта на многостепенна космическа система. В момента НАСА следи около 16 000 обекта, които са космически боклук и размерите им са по-големи от 10 сантиметра. Вече са регистрирани случаи на повреждане и унищожаване на спътници при сблъсък с тях.

Хранителна добавка

Ginkofol

Ginkgo Biloba 60 mg

С контролирано съдържание на токсичната гинколова киселина - пог 1 ppm

ПРИРОДЕН ПРОДУКТ ОТ ГИНКО БИЛОБА

СПОСОБНОСТ ЗА КОНЦЕНТРАЦИЯ

ПОЗНАНИЕ, ЗНАНИЕ

СПОСОБНОСТ ЗА МИСЛЕНЕ

СЪВКУПНОСТ ОТ ЗНАНИЯ

УМОЗАКЛЮЧЕНИЕ

СЪЖДИЕ, РАЗМИШЛЕНИЕ

КОГНИЦИЯ

ВНИМАНИЕ

ИНТЕЛЕКТ

ПОЗНАНИЕ

ИНФОРМАЦИЯ

ЛОГИКА

МИСЛЕНЕ

ЕСOPHARM

Food supplement

Ginkofol

60 mg стандартизиран сух екстракт от листата на Гинко билоба, съдържащ 24% флавоноиди гинколиди и 6% терпеноиди

30 таблетки

Екстракт от листата на Гинко Билоба

ЕСOPHARM

Екофарм ЕООД, бул. "Черни връх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

МЛАДИТЕ ГОВОРЯТ ЗА...

Веселин Дойчев, 19 г.

Аз мисля, че много млади хора държат на това да разменят халки и да се обекат един на друг. Бракосъчетанието не е просто документ, който подписваш, а свещен съюз. Ето защо се уважава и от по-новите поколения. Особено лятото има много току-що минали под венчило младоженци. Големите и пишни сватби също са интересна черта на

народа ни. Няма нищо лошо в това, ако имаш възможност, да събереш близките си хора, за да споделят щастливия миг в живота ти. Доста млади семейства подписват не само в гражданското, а се вричат един на друг и пред Бога в храма. Аз съм православен и според мен църковният брак е неизменна част от съвместния живот на едно младо семейство.

Габриела Виачева, 18 г.

Бракът все повече започва да се превръща в отживелица. В никакъв случай не си се представям като типичната булка, която месеци наред се притеснява и не спи заради сватбата. Този тип тържества, на които се събира цялата рода, близки и не толкова близки хора, определено не са по вкуса ми. Според мен човек може да има чудесна връзка и без да доказва с договор любовта си.

В този смисъл съжителството между двама души е нещо напълно нормално и достатъчно. Около мен имам примери обаче и за успешни бракове. Нашите празнуваха сребърна сватба - 25 години, и според мен чувството им за хумор е успешната формула за добър брак.

Марк Бойчев, 20 г.

Наскоро четох много забавна класация по тази тема. Тя беше за най-безумните поводи за развод. Веднъж младоженецът взел майка си на меден месец и това абсурдно решение довело до нелеп развод след сватбата. Изданието разказваше за друг случай в Канада, когато пък жена се възползвала от правото си да поиска развод, след като доказала, че хъркането на съпруга ѝ е с децибелите на двигател на състезателна кола. Човек трябва да е внимателен с кого минава под венчило и дали е готов на тази крачка. Разбира се, освен да се обичаме, трябва и да прощаваме, дори откровените лъжи. Има обаче граници, които не бива да се пристъпват - като насилие в семейството или изневяра.

БРАКА

Диляна Стоянова, 18 г.

Трудно е да се каже кой е ключът към успеха на дългите и силни бракове. Задължително е и мъжът, и жената да правят компромиси, понякога да забравят егото си и да помислят за другия човек. Била съм свидетел как една връзка може да се развали дори и от най-обикновените битовизми. Че някой не е изхвърлил боклука, не е пуснал пералнята или измил чиниите. Ако твърде често се повтарят такива малки грешки, те могат да направят съжителството между двама души непоносимо. Хубаво е, преди да встъпят в брак, влюбените да поживеят заедно известно време, за да видят как ще се спогодят характерите им в ежедневието.

Мартин Митов, 14 г.

Няма определена най-подходяща възраст, за да намериш половинката си в живота. Има двойки, които се влюбват от пръв поглед и любовта им започва още от училище. Други търсят подходящ партньор през целия си живот. Така например една ми баба се е

развеждала 3-4 пъти. Сега живее отново с мъж, но нямат брак. В интерес на истината никога не ми е споделяла дали сред тези мъже е срещнала истинската любов. Може би е въпрос на шанс. Най-важното нещо обаче е мъжът и жената да се обичат и да си помагат, да не се карат за глупости и да гледат в една посока.

Петър Муташки, 15 г.

Ходил съм на няколко сватби и засега най-любимата ми част от празника е похапването на сватбена торта. Даже и сега ми се дояде (сме се). Големите и пишни тържества са нещо хубаво и не са отживелица. Там хората контактуват повече, запозна-

ват се в една приятна обстановка и могат да се завържат чудесни приятелства. Мисля, че младите хора уважават брака, а халката определено означава обвързване за цял живот, в най-добрия случай. Родителите ми, баба и дядо ми дават добър пример за това, че сплотеността и любовта могат да задържат двама души години наред.

Анкетата подготви **Мирослава КИРИЛОВА**

ПОСОКИ

Дим без думи

Петър ГАЛЕВ

Каквито и стратегии за бъдещо подобрене на здравеопазването да ни пробутват, истинските намерения и "загриженост" на управляващите за здравето ни ще льснат, когато се гласуват промените в закона за пълната забрана за пушене в закритите обществени места. Няма по-лобистки акт и по-нелеп псевдоприоритет от този смешен напън. Едвам министърът на здравеопазването успя да позамаже гафа от встъпителното си изказване, че ще подкрепи премахването на забраната, отново ни сервираха тази претопляна до втръсване помия. Всичко в държавата ни е оправено, останало само да уредим лисичарниците в заведенията. Иначе щели да фалират! Дрън-дрън. Качествените ресторанти са още по-пълни от преди, а дори и пушешите видяха колко е хубаво да седнеш някъде на чист въздух за хапване или пииване. Ясно е, че в случая не става въпрос за нормални аргументи, защото всичко е изговорено и претакано до преракване. В България разделението на салони за пушачи и непушачи е доказано невъзможно поради редица менталитетни особености. Явно с балканска упоритост искаме за пореден път да докажем, че на нашенска територия правила не може да виреят въпреки перченето, че сме европейци. Готови сме отново да смаем света с ретроградност, само и само да се угоди на някакви невидими задкулисни кукловоди, на които е обещано повсеместно пушене. Нищо че ще тровим мало и голямо, включително сервитьорите, които никой не ги пита в каква среда искат да работят. Но най-отвращаващото е, че на фона на всички класации по заболявания и смъртност, в които сме първенци, единственият безспорен управленски консенсус се оказва връщането на пушенето. Е, да ни е честито.

СТОП КАДЪР

Два протеста - един извод: цигарите и политиците са вредни за здравето на нацията

Снимки Сергей АНТОНОВ, БУЛФОТО

ПОТРЕБИТЕЛИ

Информирайте се, преди да вземете бърз кредит

На стр. 6

ИКОНОМИКА

Какво ще се промени след изборите в Германия

На стр. 7

ДИМНА ЗАВЕСА

Цигарите между финансовите интереси и здравето

На стр. 8

СЕТИВА

Гледайте „Речта на селския крал“ в Сатиричния театър

На стр. 17

БИБЛИОТЕКИТЕ

Най-големите и атрактивни книгохранилища в света

На стр. 18

ПОРТФЕЙЛ

Не подценявайте застраховката при пътуване

На стр. 20

78-годишна варненка полетя с парашут от 3000 метра

Румяна МИЛЕВА

Невероятно, но е истина! 78-годишната Пенка Балева направи своя 11-и скок с парашут и го посвети на всичките си сънародници и участниците в предстоящия Втори велик събор на българите, който ще се проведе във Варна на 1, 2 и 3 ноември 2013 г. В събота Летящата Пепи, както вече я наричат приятелите и феновете, полетя от 3000 метра височина на летището в Монтана. "Притесних се, че силният вятър ще ми попречи, но точно в 18:30 ч. си казах: Сега е моментът!", признава развълнуваната варненската снаха. "Израснах и завърших средното си образование в Дряново, но като се влюбих в капитан от морския флот, останах в морската столица", уточнява Пенка. Тя е следвала във варненския факултет за медицински сестри, когато среща съпруга си Стефан Балев. "От началото досега ме подкрепя във всичко", казва с присъща на младежите жизнерадост Пенка, която за нищо на света не позволява на никого освен на внучките си да я нарича баба. Не обича и пред името ѝ да се слагат уточнения като "леля", "кака" и пр.

Лудата глава от 11 г. членува във варненския клуб "Адреналин". Освен емоциите, които си осигурява с парашута, тя обожава да се хвърля в бездната и с ластик и вече е направила 37 скока с бърджии. Летяла е и с делтапланер и балон. Спортната ѝ мечта е да скочи от кулата на Макао - една от десетте най-високи сгради в света, издигаща се на 330 метра. "Съвсем наскоро ме приеха за член на Асоциацията на българите по света, която организира събора на нашите сънародници, и затова реших да посветя скока си на това грандиозно събитие", обяснява Пепи.

Преди да полети във въздуха, тя прочете обръщение към българите. "Господи, бди с мен и този път!", си каза наум най-възрастната парашутистка у нас, която живее с три байпаса след инфаркт преди 4 г. Кардиоложката, при която е диспансеризирана,

Пенка Балева посвети 11-ия си скок на Втория велик събор на българите

"Младостта е вътре в нас. Бъдете оптимисти, не се отчайвайте!", казва често на феновете си 78-годишната адреналинка

се опитвала да я вразуми, но видяла, че любовта на пациентката ѝ към летенето е силна като любовта към живота. "Бъди по-внимателна", натъртила жената в бяла престилка на спортистката във ветеранска възраст.

"Първия си скок направих през 2004 г.", спомня си бившата акушерка и служителка във варненската здравна инспекция. Решила да посвети този скок на 8-месечната си внучка Юлия - единственото момиче в рода от помладото поколение. "Исках да ѝ дам пример да не се плаши от нищо, да знае, че със смелост и воля се постигат чудеса", казва любящата баба. Тръпката за свобода и безстрашие толкова ѝ харесала, че до днес продължава да скача и да удивлява далеч помлади от нея хора. "Йорданка Христова ще пее, докато може, аз пък ще скачам, докато имам сили", казва родената и израснала в Дряново куражлийка. Най-високият ѝ скок с парашут досега е от 5000 метра.

Пенка вярва, че носи в гените си авантюристичния дух. "Малкият ми син прилича на мен, обича да кара колата си със скоростта на вятъра", разнежда се адреналинката в чаровна възраст и признава, че малко се притесня-

ва. Но и самата тя е любител на високите скорости. Въпреки че двамата синове на Пепи живеят в Германия, тя не е оклюмала нос, а напротив. Дава си сметка, че те са талантиливи музиканти и трябва да се развиват. По-големият - Димо, е цигулар, а Йосиф има рядък глас, бас-баритон, и се занимава с класическо пеене. Освен внучката Юлия, която в момента е на 10 г., Пенка има и двама внуци, за които с гордост разказва.

Смелата жена е решила да посети родния си град Дряново за неговия празник, който по традиция се отбелязва на 14 октомври, Деня на света Петка. Тя ще участва и в отбелязването на 155-годишния юбилей на местното училище "Архимандрит Максим Рай-

Летящата Пепи скача във въздуха с усмивка
Снимки Фотоклуб "Адреналин"

кович". Пенка още пази топъл спомен за своя учител по литература Жорж Иванов, на когото дължи любовта към големите имена в българската поезия. Не е нужно много да я подканят, за да започне да реди строфи. Този път на устата ѝ е нейното любимо стихотворение:

*С нечути стъпки в тъмен край
отмина
денят, донесъл зной и знойна жад,
и свела небесата, нощ пустинна
лей сълзи над притихналия град.*

*И в тая нощ, на тебе посветена,
под ромона приспивен на дъжда,
заспива печалта ми, озарена
от спомена за твоето първо "Да!".*

Познахте сигурно неповторимия почерк на най-нежния сред българските лирици - Димчо Дебелянов. "Това е любимият ми поет, знам всичките му стихотворения наизуст", споделя Пенка. И на сън да я бутнеш, ще ги каже.

В живота си се ръководи от доброто начало. Всеки ден тя си казва някаква максима, изречена от сърцат или гениален човек. Една от мъдростите, които най-много ѝ харесва, е изречена от Майка Тереза: "Не мога да правя големи неща, правя малки с голяма любов!".

Пепи е истинска перла на нацията - родолюбива, смела, оптимистична. Неслучайно е награждана със званията "Достойна варненка" и "Заслужил гражданин на Дряново".

Втори велик събор на българите по света

Българската академия на науките и изкуствата (БАНИ) и Асоциацията на българите по света (АБС) ви канят да участвате в работата на Втория велик събор на българите по света. Той ще се проведе на 2 и 3 ноември 2013 година в град Варна.

Началото на събора е от 9:00 часа на 2 ноември 2013 г. във Фестивалния комплекс на Варна.

Регистрация на участниците ще се извърши от 17:00 до 20:00 часа на 1 ноември 2013 г. в местата за настаняване.

Условия за участие в работата на събора:

• **За делегати** - такса за правоучастие 20 лева; нощувки 2 по 25 лева със закуска.

• **За гости** - същите условия. Гостите могат да участват в дискусиите без право на глас.

МЕДИЦИНАТА В XXI ВЕК

Собственикът на "Екофарм" д-р Петър Велев (изправеният) представя философията на платформата CredoWeb пред екипа на ДКЦ "Асцендент". До него вляво са управителят на центъра д-р Димитър Георгиев и известният акушер-гинеколог доц. Елиан Рачев

ДКЦ „Асцендент“ избра CredoWeb за модерна комуникация с пациентите си

Платформата предлага пълна информация за специалистите и услугите в центъра

ДКЦ "Асцендент" заложи на уникалната интерактивна платформа CredoWeb за по-модерна и бърза комуникация с пациентите си. Центърът вече има профил в мрежата, където са представени приоритетните му програми, детайлна информация за специалистите, както и приемното им време.

В галерията всеки може да види апаратурата, с която "Асцендент" разполага. Чрез CredoWeb информацията за промоциите за всички изследвания стигат бързо и надеждно до потребителите на медицински услуги.

В електронния график на CredoWeb всеки може да си запише час, без да ходи на място или да звъни по телефона. В случай на промяна пациентът получава информация своевременно.

Маша Гаврилова от коалиция „Без дим“:

В хода на дебата дали да се върне пушенето в ресторанти и барове човек остава с впечатлението, че се измества фокусът върху тази тема, за да забравят хората, че имат други, по-тежки проблеми. Това заяви за КредоУеб - новата мрежа за лекари и пациенти, Маша Гаврилова, активист от гражданското сдружение "България без дим". Във форума на credoweb.bg пък спорът се разгоря около идеята на властта да върне стария режим на частична отмяна на сегашната пълна забрана за пушене в заведенията.

"Не е присъщо на една социалистическа партия да подкрепя тютюневата индустрия! Макар да няма преки доказателства, на всички е ясно, че тя стои зад този натиск, че кръговете на тази индустрия - българска и чуждестранна, са много силни. Всичко това е странно, понеже Сергей Станишев е председател на Европейските социалисти, които в ЕС са най-големите защитници на ограничаването на пушенето. През 2009 г. БСП подкрепяше забраната за пушене. През 2012 г. също подкрепиха пълната заб-

Заговори се за пушенето, за да се отклони вниманието на българите от другите проблеми

Маша Гаврилова

рана. Какво им стана сега?", казва още Гаврилова.

Основният аргумент на защитниците на пушенето е, че забраната не се спазва. Тогава трябва мерки да се засили контролът, смятат от гражданските сдружения, които организират целодневно присъствие пред централата на БСП. Ето какво каза още Маша Гаврилова: "Вместо браншовите организации да говорят със своите хора как да спазват закона, те ги насърчават да го нарушават. Говорят публично как ще се нарушава един закон, който е по европейското законодателство. Има депутати и държавници на високи постове, които също дават лош пример. Всички ние трябва да работим за промяна

на мисленето на хората и те да не бъдат толерантни към нарушаването на закона. Целта е да дойде момент на обществена нетърпимост към пушенето. Ще бъде много по-лесно, когато пушачите у нас вече не са сегашните 42%. Във Финландия например те са 25%, но държавата иска да ги сведе до 5%.

Държавата ни е длъжник на обществото: не дава пари за профилактика и възпитание на децата, не дава 1% от приходите от тютюнев акциз за здраве, както е по закон. Здравето и профилактиката не са били приоритет на нашата държава в последните 20 г. За съжаление това е в основата на проблема. С малко усилие обаче може да се постигне много. Да бъдат подкрепени РЗИ, които да се включат в кампания за здравословен начин на живот.

Ние не сме против ресторантьорите. БСП може да ги подпомага, но не по този начин. Ресторант се избира по кухнята, а не по това дали в него се пуши. Значи там, където се дими, аз не мога да вляза! Ако вляза, няма да усетя вкуса на храната, ще ми лъти на очите и ще кашлям. Ограничават ми

правата. Съревнование то трябва да бъде между качеството на услугите, храната, напитките. Първобитно е да искаме да привлечем клиенти с нещо, което е вредно за здравето. Идеята да има заведения, в които да се пуши, вече е компрометирана. Този филм сме го играли - почти не остана сладкарница, където майките да водят децата си. Хората казваха, че политиките изгониха децата от заведенията. Защо да го връщаме това? Обществото трябва да окаже повече натиск, защото непущачите са повече.

Така и не видяхме списък на фалирали заведения през миналата зима. Нека ресторантьорите оповестят дали има такива, да идем да видим дали наистина е така. Хората не ходят в заведения, защото нямат пари, а не защото не могат да пушат вътре. Много проучвания го доказаха - в кризата човек се лишава от скъпите стоки, а после - от заведенията. Има известен брой пушачи, които са непримирими, но те трябва да дадат възможност на семействата да посещават свободно заведенията, без да се притесняват от дима".

Разчитаме на църквата да ни подкрепи - патриарх Неофит е отворен към проблема човек. Пълния текст на интервюто четете в credoweb.bg.

- Проф. Симеонов, непрекъснато се твърди, че трансплантациите в България са много малко. Според вас какви са причините?

- Причините са различни, но основната е липсата на заинтересованост на работещите в донорските бази да подават потенциални донори. Ситуацията ще се подобри, ако се увеличат възнагражденията в тези звена. Защото доскоро те работеха на загуба - кондиционираха пациентите със собствени средства, които надвишаваха отпусканите от държавата пари.

С промените в Наредба 29 нещата малко се подобриха, но трансплантациите все още са твърде малко. Това показва, че

Проф. Петър Симеонов: Няма по-благородна кауза от донорството

Проф. Петър Симеонов

лекарите и сестрите, които кондиционират потенциални донори, не са заинтересовани да извършват тази дейност. Липсват активни хора като проф. Вилиан Платианов. Когато той работеше в Плевен, там беше основната донорска база. След това се премести във Варна и сега от морската столица получаваме най-много донори.

А в нормативно отношение нещата са добре

регулирани. Въпреки че по закон не са задължени, координаторите винаги искат съгласието на близките да дарят органите на починалите. В 90% от случаите те се съгласяват.

- Казвате, че хората даряват органите, но сякаш има някакво недоверие в обществото?

- Не знам на какво се дължи това недоверие, защото целият процес е много ясно регламентиран. Мозъчната смърт трябва да се докаже три пъти от специалисти, които нямат нищо общо с реанимационния екип. Невъзможно е да бъде обявена мозъчна смърт при пациент с действаща мозъчна кора. След като донорът бъде подаден и органите бъдат взети, нещата са така добре уредени, че няма как да се случи някакво нарушение.

- Вие сте специалист по бъбречните трансплантации. По какви

критерии се подбират реципиентите?

- След като се вземе кръв от донора, тя се изпраща в имунологичната лаборатория, където започва типизирането - според кръвната група и по HLA системата. Излиза т.нар. тъканна формула, тя се въвежда в компютъра, който избира от листата на чакащите определен брой хора с най-добра тъканна съвместимост.

Впоследствие се събира една голяма комисия, в която участват няколко уролози (обикновено това са екипите, които имат отношение към трансплантацията), поне един нефролог, имунолог, представители на Изпълнителната агенция по трансплантация и на пациентските организации.

- Не смятате ли, че църквата трябва да вземе отношение към проблема за трансплантации?

- В едно интервю се

гашият зам.-министър на здравеопазването проф. Чавдар Славов споделя, че има промяна в нагласите. Според мен патриарх Неофит е високоерудирен човек и вярвам, че той е отворен към тези проблеми. Няма по-благородна кауза от донорството. А още по-благородно е в момент на мъка по близък човек да дариш неговите органи.

- Какво е нивото в България - като опит и възможности на специалистите?

- Бъбречни трансплантации у нас се правят повече от 40 години. За този период сме натрупали богат професионален опит, а и разполагаме с добре подготвени кадри.

Действително понякога има проблеми, но аз бих ги отнесъл повече към подготовката на чакащите за бъбречна трансплантация. Пациентите пристигат в изключително тежко състояние.

- Колко могат да чакат пациентите на диализа, преди да получат орган?

- Най-добре е трансплантацията да се осъществи, преди да започне диализното лечение. За съжаление реалността у нас не го позволява. При всички положения обаче колкото по-рано бъде направена интервенцията, толкова резултатите са по-добри. По-добре е трансплантацията да се прави от жив донор. Тогава донорът е близък родственик, което предполага прекрасна тъканна съвместимост.

- Разкажете повече за метода за почистване на антитела, който позволява по-добра съвместимост на реципиентите?

- Това е т. нар. плазмафереза. Прилага се доста време у нас, имаме подготвени специалисти. Проблемът е финансов, защото не се покрива себестойността на консумативите и обикновено натежава на бюджета на болницата.

Интервюто взе Георги ГЕОРГИЕВ

Кристина ПЕШИНА

Дали подобно решение би елиминирало проблема, както и за други препоръки потърсихме Богомил Николов, изпълнителен директор на "Активни потребители".

"Таванът за лихвите при кредити до 400 лева е вариант, но може би не е най-пазарното решение. Смятаме обаче, че трябва да се разшири обхватът на директивата за потребителските кредити и да се сваля съществуващата граница", смята той. Какво това ще донесе на потребителите и как ще промени ситуацията?

Първо - задължителното предоставяне на информация, което се предвижда от директивата. Изготвя се оферта - стандартен европейски формуляр, който представява таблица за сравнение с ясно посочен годишен лихвен процент. Или с други думи - крайната сума, която трябва да плати потребителят. Също така ще се въведе и правото на отказ от договора в 14-дневен срок. "Всички тези неща в момента важат за кредити над 400 лева. Независимо кой ги отпуска. Дали са фирмите за т.нар. бързи кредити или банкови институции. Ще видите много реклами за бързи кредити до 399 лева. Това го правят умишлено, за да не влязат в изискванията на регулацията", продължава събеседникът ни.

Подобни кредити не са само наше изобретение. Има ги навсякъде по света. Дори в скандинавските страни са много модерни сумите, които се отпускат чрез есемес. Разликата е, че хората, които прибегват до тях, са много добре информирани за това, което вършат. За жалост у нас голяма част от ползващите такива кредити са в изключително трудна ситуация. Те ползват кредита не заради някаква своя прищявка, а от необходимост. Най-често за лече-

Финансовото ограмотяване трябва да започне от класната стая

"Бързи пари", "Отпускане на кредит до половин час", "Само срещу лична карта", "Без гаранции" са само част от офертите, с които независимите финансови къщи омайват своите клиенти. Независимо обаче от определено привлекателните условия потребителят често се спъва в подводни камъни, замаскирани обикнове-

но с дребен шрифт някъде в края на договора. Всъщност надали има някой, който да се съмнява, че, взимайки подобен кредит, ще трябва да го върне с огромна лихва. Но понякога обстоятелствата са такива, че надделяват над здравия разум. Проблемът е, че често сумата, която дължим накрая, надминава и най-смели-

те ни очаквания. Именно затова се заговори и за определянето на таван за лихвите при кредити до 400 лева. Такъв до момента липсва, а директивата за потребителските кредити обхваща по-големите суми. Поради тази причина и финансовите къщи са особено склонни да отпускат до 399 лева.

ние или за погасяване на неотложни разходи. Затова и сумите, които търсят, не са големи и не влизат в директивата, а небанковите организации от своя страна спекулират с това.

И докато в някои държави не е нужна каквато и да е регулация заради дългогодишните традиции в банковото дело, то у нас тя е абсолютно наложителна. Като добавим към това и факта, че

потребителите тук са малко по-наивни и по-лесно се хваща на примамки, резултатът ще бъде все повече "опарени".

Друг вариант, който се завърта в публичното пространство, е да се засили контролът по регистрацията на подобни небанкови институции. В момента те се регистрират, но не с характера на лицензия, както е при банките, и без да е необходимо да покриват

дълъг списък с изисквания. Процедурата е значително по-улеснена. "Непрекъснато говорим за това как трябва да се облекчават регистрационните и лицензионните решения за бизнеса. Очевидно по-строгата регистрация или лицензия за нас не е решение. Изходът е в по-ясни правила, за да не бъдат мамени хората, които взимат тези кредити. А иначе не можеш да спреш човек с глава на раменете, пълнолетен да направи своя избор. Ако той разполага с необходимата информация и на нея пише годишна лихва 1500 процента, но въпреки това иска този кредит и го взема, отговорността си е изцяло негова", категоричен е Богомил Николов.

Реално фирмите, отпускат тези кредити, са независими и имат право да сложат какъвто искат лихвен процент. "Проблемът е, че те го правят по заблуждаващ начин. Искаме това да става чрез ясни и прозрачни правила. И още нещо. То е косвено, но много важно. България

трябва да започне да полага основите на политика за финансово ограмотяване на гражданите. Според нас най-добре е да се започне от училище още в 9-и или 10-и клас, като се жертва примерно една година математика. И без това в горния курс се учат неща, които са за математиците с висше образование", смята специалистът и допълва, че практическата насоченост на образованието би била много по-полезна за в бъдеще. Научавайки термините и всичко друго, което стои зад тях, хората ще бъдат много по-подготвени за реалния живот след гимназията. "Когато имаме по-добре ограмотени потребители, пазарът няма да може да си позволява такива произволи", заключава той. Нормално е на кредитния пазар да има конкуренция, на потребителите да се предоставят различни възможности, но хората трябва да бъдат достатъчно добре подготвени, за да направят най-правилния избор за себе си или поне да са напълно наясно с това, което вършат.

От "Активни потребители" смятат, че това би било кардиналното решение на проблема. "Ние искаме в тази посока да помогнем. Човек да се образова, за да не изпада често в ситуация, която му налага да прибегва до тези неизгодни бързи кредити. Когато той е способен да планира бюджета си, тогава е и почти невъзможно да стигне до подобен финансов колапс. Освен, разбира се, ако не се случи нещо крайно непредвидено, като влошаване на здравословното състояние например или някакъв инцидент. Ние вярваме във финансовата култура. Не трябва одобрението за кредит да е празник за един човек, защото в България то се възприема по този

начин", казва изпълнителният директор на "Активни потребители".

Не са много жалбите на хората, които постъпват в организацията. В повечето случаи те не са свързани с високите лихвени проценти, а касаят метода на събиране на просрочените задължения. Метод, присъщ на едни отминали години. Броят на фирмите, занимаващи се със събирането на такива задължения, расте пропорционално на тези, които отпускат кредитите. По закон всеки има право да откупи даден дълг и всеки има право да го прехвърли на трето лице. Друг е въпросът как ще бъде уведомен потребителят, че дългът му вече е в други ръце. За съжаление спрямо "напомнянето" по телефона нищо не може да се направи. Постоянният тормоз както въщи, така и на работното място не е престъпление. Единствено физическите заплахи се третира като криминално деяние и затова всеки потърпевш може да подаде оплакване в полицията. Това, което една потребителска организация може да направи при подобни оплаквания от потребители, е да ги предупреди, че не са длъжни да плащат никакви други такси и суми, независимо от това, в което ги убеждават от другата страна на телефона. Някоя фирма, откупила дълг, няма законово право да си начислява свои такси и да претендира за тяхното погасяване. Длъжникът трябва да плати само това, което е заложено в неговия договор, и нито стотинка повече. Но тук пак стигаме до темата за информираността, което още веднъж напомня, че доста неща в отношенията кредитори-потребители трябва спешно да се променят.

Ниските температури ще се отразят на месечните сметки за ток

ЧЕЗ предупреждава клиентите си, че е възможно месечните фактури да бъдат по-високи. Ниските температури през октомври ще се отразят на сметките за електроенергия. Код оранжево за студено време е обявен в много от общините на територията, обслужвана от компанията. Данните на дружеството показват, че товарите по мрежата се покачват, което означава, че консумацията на електроенергия нараства. "Разбира

се, всичко зависи от индивидуалната консумация на всяко едно домакинство", подчертава Димчо Станев - директор "Обслужване на клиенти" в ЧЕЗ България. От дружеството съветват клиентите си да предприемат мерки за енергийната ефективност на своите домове. Уплътнението на дограмата, подмяната на стари и неефективни уреди, както и други спешни мерки биха намалили консумацията, респективно - сметките за ток.

Европа след изборите в Германия - кардинални промени не се очакват

Г-н Ангелов, как преизбирането на Ангела Меркел за канцлер на Германия и промяната на политическата обстановка там може да се отрази върху икономиката на България?

- Добре е да изчакаме и да видим точно какво мнозинство и правителство ще бъде създадено, тъй като партията на Меркел спечели убедително изборите, но нейният коалиционен партньор, свободните либерали, изпаднаха от парламента и сега ще се наложи търсене на нов коалиционен партньор. Това може да отнеме месеци.

Възможно е Меркел да управлява с партията на Зелените или в голяма коалиция със социалдемократите. Във всеки случай, ако се реализират тези варианти, не очаквам кардинална промяна. Меркел е известна с търсенето на консенсус и избягването на радикални промени, т.е. по-скоро можем да очакваме стабилност и приемственост. Не е маловажно, че партията, която се противопоставяше на европейската валута, не влезе в парламента, което показва, че немците не са тръгнали на курс против Европа. Това е по-скоро положително за периферни страни като България, които разчитат на европейската интеграция, за да се модернизируют.

- Възможно ли е да се създадат повече работни места за българите в Германия? Все пак Берлин е пример за останалите страни на Стария континент със своята ниска безработица, увеличаваща се цена на труда, рекордно потребление и производителност въпреки кризата.

- Германия е двигател на създаването на работни места в Европейския съюз, безработицата е рекордно ниска от обединението на Източна и Западна Германия насам и поради това страната има нужда от привличане на повече емигранти. След окончателното отпадане на бариерите за работа на българи в ЕС на 1 януари 2014 г. най-вероятно Германия ще привлече най-много наши сънародници, особено ако немската икономика продължи да расте.

Но наистина, по-доб-

Георги Ангелов

ре е и България, и другите страни в ЕС да се учат от немския опит в постигането на просперираща икономика, вместо да потъват и да бъдат източник на емиграция. През последното десетилетие Германия проведе сериозни реформи на трудовия пазар, които премахнаха изкривяванията на социалната система и регулативните пречки пред създаването на работни места, което позволи увеличение на конкурентността на икономиката, увеличение на износа, увеличение на работните места. В същото време Германия е известна с образователната си система, която обвързва средното образование с индустрията, т.е. дава конвертируема професия на завършващите. Подобни реформи на трудовия пазар заедно с аналогичен тип професионално образование могат да помогнат и на други страни да повишат конкурентността си и да вдигнат нивото на заетост.

- Кои според вас трябва да бъдат основните задачи пред новия стар канцлер в макроикономически план - да задържи ролята на Германия като локомотив за икономиката на Европа или може би да намали разделението между бедни и богати страни - членки на общността?

- Двете неща са свързани - Германия като най-голяма икономика в ЕС очевидно може и трябва да е локомотив за останалите, което да им помогне по-лесно да извършат реформите и да постигнат развитие. Връщането на европейската икономика към висок растеж ще е най-голямата възможна подкрепа за бедните страни, тъй като ще увеличи възможностите за износ, финансиране, инвестиции в тези държави. Би било полезно, разбира се, общата европейска политика също така да се съобразява с нуждите и възможностите на по-изостаналите страни,

С Георги Ангелов, старши икономист в Институт „Отворено общество“, разговаря Мирослава Кирилова

за да не страдат те от решения, които са взети от богатите, но са прекалено тежки за бедните държави.

- Според различни коментатори в страните от общността, които са най-силно засегнати от кризата, изборите за Бундестаг се възприемат като решителни за бъдещето на Европа. Повечето от тези държави се надяват, че ако в Германия дойде на власт широка коалиция, политиката за справяне с кризата няма да бъде толкова твърда. Правилно ли ще бъде подобен ход?

- Трябва да имаме предвид, че и до момента всички решения на немския парламент, касаещи ЕС и справянето с кризата, бяха приемани с подкрепа от опозицията в лицето на Социалдемократическата партия. Що се отнася до Европа, Меркел повече разчиташе на опозицията, отколкото на собствените си коалиционен партньор. Така че и до момента има относителен консенсус по политиката към Европа и кризата. Разбира се, известни изменения може да има при голяма коалиция, но не и голям завои. Лесните заеми, с които живееха някои страни повече от десетилетие, вече са в историята и това няма да се промени от смяната на властта в

Берлин. Ще трябва да се развият икономиката и конкурентността, а не да се разчита на чужди пари.

- Има ли германска хегемония в Европа?

- Засега не. Обърнете внимание, че председателят на Европейската комисия е португалец, президентът на ЕС е белгиец, а управителят на Европейската централна банка е италианец. В Ев-

ропейската централна банка всъщност немците са самотно малцинство, което често бива преодолявано от мнозинството на останалите в ръководството. Все пак не е здравословна ситуацията, в която повечето икономисти са в стагнация, а само Германия се справя добре. ЕС трябва да възстанови растежа във всички страни, за да не

са те толкова зависими от заеми и помощи от немските данъкоплатци. Сериозен проблем би възникнал, ако Великобритания реши да напусне ЕС - такъв референдум се планира след няколко години. При такава ситуация балансът на силите в ЕС рязко ще се промени с непредсказуеми резултати за бъдещето на Европа.

Имаш мечтите.
Трябва само
да се обадиш.

Провидент е международна компания за лично кредитиране по успешен британски бизнес модел. Доказателство за това са нашите над 2,4 млн клиенти в 8 държави, които ни доверяват нуждите, мечтите и възможностите си, а ние им даваме малка подкрепа в точния момент.

Сега и ти можеш да последваш мечтите си, а ние ще те подкрепим с персонални кредити за теб:

- ✓ бързи
- ✓ прозрачни
- ✓ гъвкави

Посрещни възможностите. Обади ни се!

0700 159 59

www.provident.bg

PROVIDENT

Мирослава КИРИЛОВА

Пушек се стели около ръцете на 3-годишно дете, малките му пръстчета държат димяща цигара, а до пепелника има биберон... Тази гледка взриви социалните мрежи. А 19-годишната майка Генюела Димитрова, заснела клипа и дала първите уроци на детето си по усвояване на кошмарния навик, смята, че това е невинна закачка: "Всичко беше на шега. Искях само да разсмея приятелите си във Фейсбук", разказа тя по-късно пред медиите. Клипът обаче вдигна на крака всевъзможни агенции, институции, неправителствени организации, видни общественици и правозащитници, възмутени от постъпката на безразсъдната ромка.

Но по-добър пример ли дават на малчуганите си онези родители, които страстно дърпат от цигарата, докато приготвят сутрешния сандвич на детето за училище или когато са в градинката, за да изведат децата "на чист въздух". И ако социумът не може да казва на "зрелите" хора как да се грижат за отрочетата си, то поне може да осигури условия за по-здравословен начин на живот в закритите обществени места, далеч от дима и острия мирис на тютюн.

Отмяната на закона може да стане тази зима

Депутатите от БСП обаче подготвят промени в Закона за здравето, с които ще отменят забраната за пушене на закрити места, като разчитат на подкрепата на "Атака". Това трябва да стане факт още тази зима, категоричен е Спас Панчев от Коалиция за България. Идеята на управляващите е да върнат статуквото преди тоталната забрана за пушене на закрито, а именно в заведенията да се дими в обособени помещения с вентилация. Ще бъде предложено още в нощните заведения, барове и казина да се разрешава пушенето след 22 часа.

Отново се разразиха остри дебати между тютюнопроизводители и лекари, ресторанти и потребителски организации, активни и пасивни пушачи. "Не виждам защо трябва да поемаме крачка назад от европейските стандарти и да отменим вече работещ закон", заяви пред в. "Животът днес" д-р Гергана Гешанова, председател на коалиция "България без дим". Според думите ѝ 80% от хората с рак на белия дроб в Бъл-

С цигара в ръка назад към Ориента

гария са пушачи. Още една тревожна тенденция се развива у нас, а именно, че расте броят на пушещите момичета под 18 години.

ЕС: Цигарите да станат по-малко привлекателни

В същото време през миналата седмица от Европейския парламент бе приет проект за законодателство, целящ да направи тютюневите изделия по-малко привлекателни за младите хора. Според него предупрежденията за вредата от тютюнопушенето трябва да заемат най-малко 65% от площта на опаковките. Забраняват се плодовите и ментовите аромати и малките пакети. Електронните цигари ще бъдат класифицирани като лекарствени продукти, когато в описанието им се съдържа твърдения за лечебни качества или превенция.

"На веществата, които се съдържат в цигарите, първи реагират кръвоносните съдове, които се стягат, след тях са белите дробове, стомахът и кожата - реакцията е мигновена и обхваща цялото тяло", предупреди д-р Гешанова, като особено опасно е това при жените. Те и без това са предразположени с годините към остеопороза малко повече от мъжете. Освен рак на белите дробове и астма, тични заболявания хората, които пушат, могат да имат сериозни проблеми с краката и често развиват заболявания като Бюржер, които намаляват кръвоснабдяването на мускулите на долните крайници, поясни д-р Гешанова.

Протести в името на здравето

Най-важно за мен е здравето на хората, коментира президентът Росен Плевнелиев и заплаши, че ще наложи вето на закона, ако той бъде приет от парламента. Пред централата на БСП на "Позитано" миналата седмица се състояха няколко протеста срещу вероятната промяна в законодателството. "Не можем да проумеем как една социална партия иска да внесе закон, който е толкова антисоциален и е против здравето на хората. Още повече че през 2009 г. социалисти-

те бяха тези от тройната коалиция, които ратифицираха съдбовната рамкова конвенция за контрол над тютюна, приеха произтичащите задължения от това споразумение и така се въведе забраната за тютюнопушене на закрито от 1 юни 2010 г. Същата тази партия сега бие отбой", коментираха представители на "Коалиция за живот без тютюнев дим". Млади семейства държаха плакати "Българската социалистическа партия е обзета от зловонни духове на тютюнев лобизъм".

В ефир на живо депутатът от Коалиция за България Спас Панчев заяви, че целта на партията е да спазва предизборното си обещание към ресторантьорите и да промени тази част от закона за здравето. В бранша обаче не всички са единодушни за връщането на директивата за пушене в обособени помещения в заведенията. "Трябва да признаем, че ни се намалиха разходите за поддържане на интериора. Не трябва да се преобядисва, да се перат толкова често покривки, пердетата. Вентилационната система вече няма проблеми с прекаленото опушване", сподели управителят на пицария в центъра на София Теодора Василева.

Слабото място на закона е контролът

Слабото място на закона е контролът

Ахилесовата пета на сегашния закон обаче е контролът. В много заведения в София и в страната особено вечер сервитьорите сами поднасят чашки с лед и салфетки на клиентите си, за да тръска цигарите

си там. Дименето на закрито не се случва само в квартални кръчми, а и в дискотеки и лъскави пианови барове в центъра на столицата. Екипът на вестника направи експеримент, като подаде анонимен сигнал на горещия телефон за нарушаване на забраната за тютюнопушене. Номерът е 0 700 200 09. Позвънихме в 22:35 ч. и ни отговори любезен експерт от гражданска инициатива "България без дим". Обясни ни, че още на следващия ден сигналът ни ще бъде препратен по електронна поща до Районната здравна инспекция (РЗИ) София с искане да бъде извършена проверка. Закононият срок за осъществяване на проверка е... 30 дни. Тук коментарът е излишен.

"Има проблем с извършването на проверки, защото броят на инспекторите е крайно недостатъчен. Те физически не могат да покрият територията, за която отговарят. Разговаряхме например с РЗИ Бургас. Там на щат са назначени 6 души. Как тези хора, колкото и добросъвестни да са, ще покрият целия Бургаски окръг - Слънчев бряг, Несебър, Приморско, Поморие? Това са хиляди заведения", сподели тревогата си д-р Гергана Гешанова. От "България без дим" са предложили още преди въвеждането на закона в проверките да се включат Инспекцията по труда, Агенцията за контрол на храните, а също и полицията, за да се реагира бързо на сигналите. "Кметовете, особено в малките общини, биха могли да упълномощават хора, които да помагат" - допълни лекарката.

мат правомощия, са си тръгвали, без да изгонят пушещите клиенти" - сподели мениджърката на заведението. Законът "куца" и заради липсата на ясна формулировка на това какво е открито и закрито място. Клубове пристрояват навеси, оградени с найлони, които дори нямат вентилация, а вътре се пуши. Собствениците обаче твърдят, че помещението е на открито.

Вентилацията няма да спаси пасивните пушачи

Един от доводите на Коалиция за България за връщане на закона е, че идва зима и хората не могат да се хранят и да пушат едновременно навън, защото ще стане студено и това е опасно за тяхното здраве. "Много се смях, когато чух този аргумент. Уважавам неговата загриженост за хората, но защо той не отиде в белодробната болница да види как тези хора не могат да дишат? И то не само тези, които са активни пушачи и са избрали да се отдадат на вредния навик, но и пасивните пушачи. Защо за тези хора не му трепна сърцето? В Норвегия, където е много по-студено, хората имат уважение към закона и излизат навън" - категорична е д-р Гергана Гешанова. Тя недоумява и за предложението да се пуши след 22:00 ч. в нощните заведения и казина. "Целият тютюнев дим, който се стели, влиза дълбоко в белите дробове на активно движещите се млади хора например в дискотеките. При тях е още по-опасно, защото танцуват, движат се, пеят, скачат и дишат много интензивно от замърсения въздух. Доказано е, че колкото и добра да е една вентилация, тя не може 100% ефективно да се справи с дима и да осигури чиста среда. Да не говорим за това, че българският мантилитет допуска, ако вентилацията е предназначена за заведение с до 100 души, собственикът да пусне 300 и де факто все едно я няма", допълни събеседничката ни.

Политолози коментират, че не само тютюневото лоби и предизборните обещания са причината да бъде повдигнат въпросът за отмяната на тютюнопушенето на закрито. Според тях чрез предложението за спорните поправки съзнателно се отклонява общественото внимание от други проблеми, които са общественозначими. Няма да се съгласим с това твърдение, защото здравето на нацията е под въпрос, всичко друго отива на заден план.

Чуйте речта на селския крал

Драматургът Елин Рахнев влиза в ролята на режисьор

Н овата сценична постановка "Речта на селския крал" е съвместната продукция на Сатиричен театър "Алеко Константинов" и на хасковския Драматично-куклен театър "Иван Димов". За първи път в ролята на драматург се появява поетът Румен Леонидов, а режисурата е дебют за драматурга Елин Рахнев. Той е автор на няколко много успешни пиеси, между които "Боб", "Фенове", "Маршрутка" и "Тест", има две награди "Икар" за драматургия - за "Боб" (1999) и за "Фенове" (2003). През 2011 г. печели и наградата "Аскеер" за пиесата "Тест". Пиесите са преведени на над 20 езика.

В монодрамата на Румен Леонидов един малък селски крал, избран за кмет в родното си село, се изправя срещу житейските порядки

в големия свят, в големия град, срещу безобразието на криворазбраната ни глобална цивилизация. Монологът на Малкия Мавруд, както е известен сред местните люде, е трагикомична изповед, в която се оглеждат учудването, възмущението и болката на повечето будни българи, несъгласни с наложения им пластмасов модел на живеене, дишане, хранене и правене на любов.

Според Румен Леонидов в своята реч най-малкият управленец в държавата прави следните обобщения: "Тук, на село, философският въпрос кое е първо, яйцето или кокошлето, вече се реши от само себе си. Ние, българските селяни, казваме на света: яйцето се ражда от яйцето, защото вече истински кокошки няма. Стига с тия спа центрове и молове, стига с тия нови хотели, те не хранят народа, яйцата са майката на храната. На село от всяко яйце се пръква по едно пиле. От вашите

крайморски заведения се раждат само гангстери, сутеньори и проститутки, станахме нация от бармани, салонни управители и камериерки, от масажистки, сервитьорки, продавачки и таксиджии... Само селяните ще оправят тази държава! Не който пее, а само, който работи, зло не мисли. Затова вечерните новини трябва да започват с бъдещето на българската кокошка. Защо вие, от телевизорите, се занимавате с всичко друго, но не и с онези, които хранят държавата? Кокошката, неуважаеми господа, трябва да е не само на челно място в централните новини, но тя трябва да заеме и водещо място в герба ни. Други народи може да си турят по гербовете всякакви орли и орлици, лъвовете и лъвици, защото на империите това им приляга, но на нас не ни отива нито лешояд, нито сокол пиле, нито един, нито два лъва. Че и изправен на задните си крака. Само кокошката е достойна за нашия герб!

Защото сме домашен народ, защото сме народ от домашни животни. Ние сме народ, по-скоро любопитен като кокошка, отколкото цар на народите. Няма цар, който да изтърпи 500 години робство. Защо тогава на герба ни да стои този лъв? Кога България е била в Африка? Кога по тия географски ширини са бродили разгонени лъвици? А? Мълчите, защото не знаете отговора. А не знаете отговора, защото отговор няма. Отговарям ви аз: от Левски ни е останало само едното име на левчето, на което утре ще му викаме юро".

В ролята на селския кмет ще видим актьора Диян Мачев, известен у нас като българския Дани де Вито, сценографията е на младата художничка Татяна Димова, а музикалното оформление - на култовия музикант Жоро Георгиев от "Остава". Постановката може да се види на Камерната сцена в Сатиричния театър на 18 и 30 октомври. (ЖД)

Народната медицина в уникална енциклопедия

Знаете ли какво е това вотиви? Едва ли. Това са ритуални предмети, изобразяващи болни телесни органи, които човекът след изцелението си дарява в знак на благодарност на селския храм.

Народномедицинският опит на старите българи е събран в новото издание на енциклопедията "Българска народна медицина". В този 648-страничен том е систематизиран огромен масив от разпръснати в 1043 извора данни, разкриващи обредния характер на традиционната медицинска дейност. Това са както старобългарските писмени паметници, ръкописи на лекарственици от Възраждането, така и архивните източници и печатните издания по темата от най-ново време, включително лични наблюдения на авторите.

Публикуваните текстове предлагат факти и традиционни лечителски практики от цялото ни етническо пространство: Добруджа, Мизия, Западните покрайнини, Македония, Тракия, както и опита на малоазийските, банатските, бесарабските българи. Онагледяващият текста илюстративен материал е представен в електронен вид на CD. В него са включени изображения и на някои от най-разпространените лечителски обреди. В диска са представени рекевизити от фондовете на етнографските и историческите музеи в България,

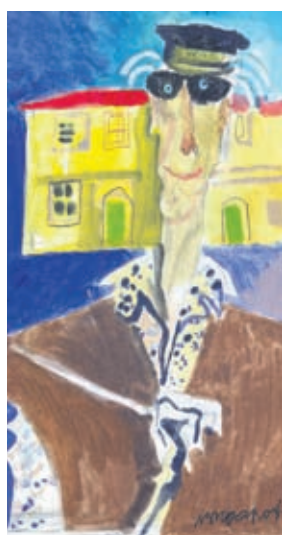

На корицата: Вотив (обрук), метална плочка с изображение на ръка, Регионален етнографски музей, Пловдив

съдържа амулети, вотиви, инструменти и инвентар на лечителите. Инструментите са предимно общоупотребими предмети, изработени специално за целта или заети от инструментариума на школуваната медицина (напр. вендузи). Амулетите са символи с предпазно предназначение, предимно облекло или накити. За вотивите вече стана дума.

Във второто издание на тази уникална енциклопедия са внесени редица допълнения към някои текстове, добавени са нови статии. Включена е и нова студия, разглеждаща народната медицина като мито-ритуално явление.

Авторите обаче предупреждават, че тази енциклопедия не е ръководство за самолечение, защото широко разпространената представа за безвредността на билките не отговаря на действителността. Дават пример с алергичните реакции при неправилно използване на листа от маточина, цветовете от лайка, иглика, подбел. И категорично препоръчват да се приемат само под лекарски контрол изключително опасните билета блатник, божур, бръшлян, бяла ружа, волски език, вълча ябълка, горичвет, както и забранените за вътрешна употреба растения блян, бучиниш, вратига, кукурмяк, ралица, росен, чеме-рика и др. (ЖД)

Автопортрети, живопис и акварели на Любен Зидаров

израснали редица поколения в България, през тази година навършва респектиращ юбилей. Ето какво казва маестро Зидаров: "Изложбата обхваща 15 акварела и 10 живописни творби. В по-голямата си част тя е резултат на моего рода самотен пленер, на рисуването през летните и есенните месеци на настоящата година, непосредственото общуване със спокойствието и личния свят на природата и нейната фауна. Знаем, че с природата шега не бива, а хуморът е не-

отлъчен нюанс на всичките ми изложби, така че си позволих малка закачка с два от петте автопортрета, посветени на два световни шедевъра - "Човекът с шлема" и "Захари Зограф", които носят днешна дата на нарисуваните преди повече от тридесет години. Тъй като сатириците и хумористите казват, че светът е оцелял, защото се е смял, посветих и тази моя изложба на оцеляването на света... и на думите на Чарли Чаплин: "Ден без смях е изгубен ден".

Любен Зидаров е роден през 1923 г. във Велико Търново. Завършил е Националната художествена академия, специалност "Живопис", при проф. Илия Петров.

Носител е на Сребърен и Златен медал от Международната изложба на книгата, Лайпциг, Германия, на Орден "Кирил и Методий" I степен, на Сребърен медал, Москва, на Наградата за илюстрация "Борис Ангелушев" на СБХ, има и Почетна грамота "Х. К. Андерсен", Атина, а през 2013 г. му е присъдена Награда за цялостен принос в комикс изкуството на СБХ.

Негови творби са притежание на НХГ, СГХГ, окръжните художествени галерии в страната, Дворец "Сент Джеймс" - Лондон, Галерията на университета "Хонг Ик" - Сеул, Италия, Норвегия, Финландия, Швейцария, Австрия, Германия. (ЖД)

С развитието на технологиите и появата на електронни читални традиционните библиотеки постепенно започват да стават все по-демоде. Но по света има книжни хранилища, които са не просто истински храмове на знанието, но и шедеври на архитектурното творчество и креативна мисъл. Независимо дали са към някое учебно заведение, национални библиотеки или центрове за култура, те привличат милиони посетители всяка година, а любовта към книгата продължава да бъде тяхно верую.

Мира ВАЛЕНТИНОВА

В началото на септември отвори врати най-голямата библиотека в Европа. Тя беше открита в британския град Бирмингам и е невиджана по размери и новаторство, а създаването ѝ струва 293 млрд. долара.

Десететажната сграда може да приеме до 3000 посетители. В архива на книгохранилището ѝ има 1 милион книги, като някои от тях са извънредно ценни. Така например сборникът с драматични произведения "Първо фолио" на Уилям Шекспир се оценява на 10 милиона британски лири (около 15 млн. долара).

Строителството на библиотеката с обща площ от 45 хиляди квадратни метра започна през 2010 година. Зданието с прозрачна фасада е увенчано със златна ротонда, в която е разположена Шекспировата мемориална зала. Пред сградата е разположен стилизиран амфитеатър, където ще се провеждат концерти и ще бъдат изнесени лекции. Тя има "тайна градина" на покри-

Триумф на душата и знанията

Библиотеката в Бирмингам

Библиотека на Конгреса

ва и красива филигранна завеса от склучени метални халки над завеса от златисто и сребристо стъкло. Откриването на бирмингамския храм на знанието бе не по-малко емблематично. Вратите на библиотеката бяха отворени след речта на младата пакистанка Малала Юсуфзай, която оцеля при атентат на талибаните. Тя заяви, че книгите са оръжия срещу тероризма. "Впуснах се в пре-

дизвикателството да прочета хиляди книги и да се храня със знания. Молитвите и книгите са оръжията за справяне с тероризма", заяви 16-годишното момиче, което беше покорило главата си с червен воал. Тя произнесе речта с увереността на утвърдена ораторка.

Може би не знаете, но най-големите библиотеки в света се намират във Великобритания и САЩ. Библиотека на Конгре-

са, намираща се във Вашингтон, е с колекция от над 138 млн. единици, от които 30 млн. са книги. Книгохранилището е основано през 1800 г. с цел да обслужва нуждите на Конгреса, в чиято сграда се помещава до края на XIX век. По време на Британско-американската война (1812-1815 г.) първоначалната сбирка е унищожена и е възстановена през 1815 г., когато Томас Джеферсън продава на Конгреса личната си колекция от 6487 книги. Днес Библиотеката на Конгреса разполага с три сгради във Вашингтон и достъпът до нея е публичен, но книги се заемат само от членовете на Конгреса и Върховния съд, както и от някои други висши държавни служители.

Второто по големина книгохранилище в света пък се намира във Великобритания. Британската

Библиотеката в Канзас Сити

библиотека е национално културно средище, намираща се в Лондон и е със сбирка от 150 млн. единици, включително 25 млн. книги. Тя става самостоятелна организация през 1973 г., когато бива отделена от Британския музей. По-късно към нея е присъединен и Националният звуков архив. Още през 1757 г. крал Джордж Втори дава на библиотеката право на безплатно копие от всички нови издания в страната. Сред най-ценните експонати, съхранявани в зданието, са копие от Диамантената сутра, най-старата известна печатна книга в света, и две копия на Гутенберговата Библия. Британската библиотека разполага и със значителна колекция от старобългарски книги, сред които са Четвороевангелието на цар Иван Александър и Видинското евангелие.

Спираме с класацията на най-големите храмове на знанието в света и продължаваме с най-атрактивните. Определено на първо място се нарежда библиотеката в Канзас Сити. Двадесет и два макета на гигантски книги украсяват фасадата на тази сграда и я правят, меко казано, уникална. Външните стени на зданието можем да видим също и облицовани с картинки на пощенски картички. Основана е като Публична училищна библиотека на Канзас Сити, но институцията става значим културен център на града. Бързото нарастване на броя на книгите през годините налага библиотеката неколкок-

ратно да смени адреса си до последното ѝ пренасяне през 2004 г., когато тя заема своя нов дом, напълно издържан в стил на Новото време и наравно с това говорещ за мисията на библиотеката от векове - да бъде пазител на книгите и дарител на знание. Любопитен факт е, че жителите на Канзас помогнали доста за облика на зданието. Те дали списък със своите любими книги и така се е формирала фасадата на библиотеката.

Друга модернистична сграда, съдържаща около 150 хил. единици, е "Вирджилио Барко" в Богота, Колумбия. В нея можете да намерите книги на хартиен носител, но също така можете да ги чуete в аудиозалата и да видите нужната ви информация на видеоформат. Притежава дори отделение за деца, където има игрална библиотека, работилници и куклен театър. Но най-специалното на зданието са големите тревни площи, ивиците многоцветни мозайки и течащите водни басейни, които започват от покривите на сградата. Пластовете шкафове с книги се завъртат като тераси около големи лобита, гледащи към прекрасните хълмове, а над главата на посетителите тавански прозорци откриват небето. Тази библиотека създава хармония между душата, природата и знанията и това я прави уникална. Тя е истински триумф на модернизма и колкото и да се опитвам да я опиша, просто трябва да я видите, за да разберете!

Британската библиотека

Библиотека „Вирджилио Барко“

Г-н Люцканов, с какво ви привлича пиесата на хърватката Тена Щивичич, за да я поставите на сцената на Младежкия театър?

- От години по инициатива на Младежкия театър и на известния преводач Хари Аничкин превеждаме сборки със Сюзана на преводачите, на които познавачите на различни езици ни предлагат нови пиеси, а актьорите от трупата ни четат избрани откъси от тях. Така попаднахме и на тази пиеса, която ни хареса най-вече с това, че дава възможности за интересно режисьорско и сценографско решение - да се направи стилизирано летище на сцената (в киното е по-лесно) и да се изградят любопитни образи. Пиесата престоя може би две години в "режисьорския ми портфейл", докато най-накрая посегнах към нея и я направих. Но не съжалявам. Мисля, че се получи добър спектакъл, публиката реагира много живо и спонтанно.

- В пиесата поради обилния снеговалеж героите са блокирани на голямо европейско летище. Можем ли да кажем, че именно в една такава ситуация човек може би разкрива истинската си същност и наяве излизат много скрити тайни, желания, страсове и копнежи?

- Да, пиесата ни изправя пред интересни въпроси: какво се случва, когато мястото, което сме свикнали да приемаме по точно определен начин, изведнъж смени предназначението си. Какво се случва, когато някой (Бог или природата) дръпне аварийната спирачка и сме принудени да спрем този истеричен начин на живот? Разкрива ни какво става с нас тогава, с кого се срещаме, как се вглеждаме в себе си, как умората ни поваля, как нервите започват да ни играят номера. И в крайна сметка летището е своеобразен микросвят, в който има много уморени и самотни хора. Винаги когато ни сполетят извънредни събития в живота, лъсва истинската същност на всеки от нас, изострят се взаимоотношенията, ставаме склонни да философстваме, осъзнаваме пропуснатото и това, че не можем да го наваксаме.

- Представлението завършва по много интересен начин, защото се оказва, че мъчителните часове на очакване не са най-лошото, което може да ти се случи. И когато виждаш, че пътят пред теб е отново открит и свободен, разбираш, че това всъщност не е твоят път, не е твоят полет...

- В пиесата има следният, според мен гениален драматургичен ход на младата хърватска авторка Тена Щивичич. Представете си колко се е объркал светът, след като си тръгнал за определена страна, но неочакваното забавяне така обърква полетите, че като компенсация ти предлагат място в самолет, който лети за съвсем друго място!

В извънредните събития лъсва истинската същност на всеки от нас

С Владимир Люцканов разговаря Йорган Георгиев

Актьорът Влади Люцканов, освен че е шеф на Младежкия театър, успешно режисира пиеси с многобройни персонажи. Може би защото така почти цялата трупа е пред очите му на сцената. В "Летище" по пиесата на хърватката Тена Щивичич обстановката е чакалнята на летище, много удобна за непрекъснатото влизане и излизане на двадесетина герои. На Люцканов те са се видели малко на брой, та ги е допълнил с пластична група студентки от НАТФИЗ и НБУ. Над летището се сипе сняг и отменят полетите. Няколко житейски истории се развиват по време на чакането. Обединява ги комичната гледна точка на авторката и режисьора.

но представление. Колегите доста дълго ме гледаха неразбиращо, защото това беше текст, който се-

да се посвети на актьорската професия?

- Когато завършваше гимназия, ѝ предложих,

и дам съвет. Но тя отказа. След това я приеха културология в Софийския университет. Завърши семейно-стриално, оставаше ѝ само да защити дипломната си работа. И точно когато приключвах репетициите на един също много тежък и изтощителен спектакъл, изведнъж тя и майка ѝ (журналистката Антоанета Бачурова) ми казаха, че е решила да кандидатства в НАТФИЗ. Веднага се поставих на мястото на баща ми, който навремето ме заклеваше да не се занимавам с неговата професия. Но не се опитвах да я разубеждавам. Вече виждам, че е щастлива, че е усмихната, променена, че репетира с желание и намира смисъл в това, което прави, и по някакъв начин това е нейната среда. Все още трудно мога да кажа категорично какви са качествата ѝ. Бързо възприема, сценична е, говори добре, пее хубаво, отработва бързо задачите. Силно се надявам да има щастлива съдба в тази професия, която дава, но и много отнема.

- Младежният театър заедно с Националния театър в Белград обяви конкурс "Млада балканска драма". Какъв бе броят на изпратените пиеси?

- Над 30. Принципът на "Младата балканска драма" е българската пиеса да се постави там, а сръбската пиеса да се направи тук. По всяка вероятност и създателите на спектакъла трябва да бъдат хора на възраст не повече от 30 години. Затова обмисляме да предложим текста на няколко млади режисьори, избрани от нас, които да ни представят свои решения, и ще изберем един от тях.

които също считам ценни, и се опитвах да остана верен на авторката. Защото тя е чувствителна, интересна, интелигентна, младата жена с обострени сетива за съвременния свят.

- Кое е най-трудното за режисьора при овладяването на различните актьорски енергии, особено при многочислен ансамбъл, какъвто е случаят с "Летище"?

- След всяка подобна постановка се заричам, че дълго време няма да се занимавам с мащабни заглавия и ще правя само камерни пиеси. Трудно е да обуздаеш толкова различни хора на сцената. Така беше и след "Страхотни момчета" - огромен мюзикъл, същото се получи и с "Кола Брьонон", където трябваше да убедя цялата трупа, че от тази литература става страхот-

деше някак доста постно, докато накрая успяхме да го облечем в нужната форма. Същото се случи и с "Летище". Може би на пръв поглед пиесата изглежда направо лесна за поставяне, защото е от ясна по-ясна като драматургична основа, но трябва да ви призная, че като че ли това беше най-трудната ми постановка в Младежкия театър. Имах доста въпросителни по отношение на първите ни срещи с публиката, но именно те ме накараха да се убедя, че сме намерили след много лутане верния път.

- За мен откритието на този спектакъл е Мила Люцканова - вашата дъщеря, която е студентка в НАТФИЗ и това е нейният дебют на професионална сцена. До колкото знам, тя е учила културология. Как реши

ако има намерението да наследи моята професия, да ѝ помогна, да я чуя, да

И през тази година лятната ваканция в чужбина за някои хора се превърна в кошмар: неплатени от туроператора нощувки, счупени автобуси по маршрута,

загубен багаж. Пътници понасят материални и морални загуби, харчат време и пари и провалят дълго планираната си почивка, а накрая се оказва, че почти нищо не може да им бъде възстановено.

За повече разяснения по полиците при пътуване потърсихме г-жа СИЛВА РАНГЕЛОВА, опитен и уважаван експерт със специализация "Мениджмънт и маркетинг" при Австрийската стопанска камара, следдипломна специализация по застраховане и практически стажове във Франция, Португалия и Австрия. Дългогодишният ѝ професионален опит ни помага да бъдем по-подготвени при взимането на информирани, сполучливи и печеливши за нас решения.

Бойка ВЕЛИНОВА

Г-жо Рангелова, защо при групово пътуване се плащат туристически застраховки по няколко лева на човек, а при индивидуалните е по-скъпо?

- Имайте предвид, че застрахователната премия от няколко лева покрива в общия случай ограничен брой малки рискове, а ние поради немарливост или незнание не обръщаме внимание на Общите условия и разчитаме, че ще минем все някак между капките. Така очакванията ни при проблем често пъти са по-големи от реалността.

Когато пътуваме редовно в чужбина, най-практично е да се доверим на една застрахователна компания за всичките си видове застраховки - така имаме личен консултант за рисковете си, а и ползваме отстъпки. При чести пътувания обикновено препоръч-

вам да се направи едногодишна застраховка, за да се пести време, а и да ви излезе по-евтино. Тогава в случай на необходимост от медицинска грижа първата ни работа е да наберем телефонния номер на застрахо-

то е вероятно да претърпите.

- Какви рискове конкретно трябва да покрива застраховката ни при пътуване, за да сме спокойни?

- Отдавна мина времето, когато пътуването

за дължителна и тя да се представя от всеки пътуващ пред граничните власти. А вече има толкова фрапиращи случаи с българи, излъгани от недобросъвестни посредници и работодатели, оставени далеч от дома си без средства и с излъгани надежди за по-добър живот.

Покритите медицински разноски отразяват пълния обем от медицински услуги в случай на злополука или внезапно заболяване, включително спешната помощ при обостряне на хронични болести. Клиентите имат възможност за личен избор на лимита, до който застрахователят покрива медицинските разноски - от 10 000 до 50 000 евро.

Няма изисквания към

Евтини на брашното, скъпи на триците

Застраховката при пътуване е подценявана, но много важна за нашия комфорт и защита

статута на медицинските заведения и лекарите, които предоставят услугите. Това условие е значително предимство, като се има предвид, че в големите морски и планински курорти на страните от Европейския съюз здравните заведения и кабинети са частно практикуващи, т.е. не-обвързани със здравноосигурителните институции.

- Каква е разликата между т.нар. медицинска помощ в чужбина с асистанс и обикновената, без това допълнение?

- Съветвам от позицията на многогодишния ми опит всички пътуващи извън страната да си осигурят застраховка "Помощ при пътуване - медицински разноски с асистанс". Това означава, че в случай на злополука или заболяване чрез нашия пълномощник - асистанс компания, организираме и насочваме застрахования към лекар по обща медицина или друг специалист в зависимост от конкретния здравословен проблем. Необходимо е само обаждане (на български език) по всяко време: 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата, 365 дни в годината, на посочения телефонен номер. В този случай застрахователят, а не пътуващият, заплаща медицинския преглед, както и необходимите за лечението лекарствени препарати. Ако се налага транспортиране до медицински център или болница, това също е грижа на застрахователя. Той избира подходящото здравно заведение в зависимост от здравословното състояние на застрахования. Медицинските специалисти, определени от асистанс компанията на застрахователя, са единствено упълномощените кога и как застрахованият да бъде върнат в страната. Не са редки случаите, когато сериозно болни са връщани за доизлекуване в България със специални самолети. Нашата компания има задължение, освен да ги посрещне и осигури подходяща личейка със специализиран екип, да намери подходящо медицинско заведение, съобразено с препоръките на лекуващите лекари. Във все-

кидневия много пъти сме били свидетели през какви трудности и перипетии се преминава, за да се уреди едно прехвърляне на тежко болен от малък в по-голям град. При нас такъв проблем въобще не стои, не стои и пред асистанс компанията, с която работим. Когато нямаме тази опция, болният заплаща от джоба си всички разноски, а те съвсем не са за пренебрегване. Често пъти са дори непосилни при ограничението ни бюджети.

- Какъв е смисълът да се оскъпява допълнително вноската с обстоятелства като пропуснат полет или загубен багаж, които вече се случват толкова рядко?

- Много често в реалния живот подценяваме рисковете и си казваме: "Какво толкова, защо да плащам още, това на мен едва ли ще се случи...". Но проблемите от всякакъв характер, особено на път и в непозната за нас среда, възникват внезапно и независимо от желанията ни. Чрез споменатата застраховка избраната компания покрива и разходи за загубен или повреден личен багаж, и разходи за вещи от първа необходимост при закъснение на личния багаж. Сред новите предложения на пазара са допълнителните покрития - заплащане на личния багаж при кражба, повреда или унищожаване и изплащане на обезщетение при закъснение на багаж. Предлагат се и атрактивни отстъпки. Клиентите, които са имали през последните три години застраховка "Помощ при пътуване - медицински разноски" в нашата компания и не са имали застрахователно събитие, могат да си направят такава застраховка с 15% отстъпка при индивидуални пътувания. А новите ни довереници, които си извадят при нас Европейска здравноосигурителна карта или имат вече такава, получават 10% отстъпка от действителната цена. Семействата с деца, както и двойките със или без брак също ползват значителни отстъпки от цената.

За въпроси:
Силва Рангелова
0889/429383

НАЙ-ЧЕСТО ДОПУСКАНИТЕ ГРЕШКИ:

- При подаване на писменото предложение - некоректно или неизчерпателно деклариране на обстоятелствата, които определят риска на пътуващия;
- Застрахованият е подписал полицата, но не е платил премията;
- В случай на загуба на багаж, закъснение на полет или друго описано в полицата събитие, за което не се известява застрахователят или не се набират необходимите документи за удостоверяване на щетата, тя не може да бъде покрита;
- Директно посещение на случайно избрано болнично заведение, без да

- е установена връзка с кол центъра за насочване при опцията "асистанс";
- Искане за покриване на лимити, касаещи проблеми с багаж или репатриране, които не са включени в полицата;
- При загуба на застрахователната полица може да се издаде дубликат срещу заплащане, но за по-голяма сигурност запишете номера на документа си, телефоните на кол центъра и имейла на няколко места в документите си или качете данните в електронната си поща;
- Пропускане на срока за заявяване на конкретна претенция.

ТЕЖКО ЛЕКО-АТЛЕТИЧЕСКО БЯГАНЕ

ГЕРОЙ НА И. ИОВКОВ "ДИВАЧКА" СТОЛИЦАТА НА ГЪРЦИЯ

ВЪРХОВЕН СКАНДИНАВСКИ БОГ ВИД КОНСКИ ХОД

ЯПОНСКИ КИ-НОРЕЖИСЬОР "СКИТАНИЦИ"

ПТИЧИ ОРЛЯК

РЕДИЦА ДНИ, В КОИТО НЕ СЕ ЯДЕ БЛАЖНО

ДЪЛГОУХ ГОРСКИ ГРИЗАЧ

ОЧЕРК

ГЕРМАНСКИ ФИЗИК 1787-1854

ПУБЛИЧЕН ГОВОРИТЕЛ

СИБИРСКО ЖИВОТНО С ЦЕННА КОЖА

РАЗТВОРИТЕЛ НА БОИ И ЛАКОВЕ

ПЛАНИНА В РУСИЯ

ИМЕНАТА НА НАША ПИСАТЕЛКА 1922-2003 "ЛАВИНА"

КОРАЛОВИ ОСТРОВИ

СТАРО ИМЕ НА СОФИЯ

ДРЕВНО ЕГИПЕТСКИ БОГ

СТИХОТЪВ. ОТ ХРИСТО СМЕРНЕНСКИ ОБСЛУЖВАЩИТЕ СЪСТАВИ НА САМОЛЕТИ, КОРАБИ И ДР.

МАРКА СТАРИ МОТОЦИКЛЕТИ НА ГДР

МАРКА РУСКИ ПЪТНИЧЕСКИ САМОЛЕТИ

ОТСТЪПЛЕНИЕ (ОСТАР.)

АМЕРИКАНСКА НАГРАДА ЗА МУЛТИФИЛИМИ ТЮРКМЕНСКА ХИБРИДНА КАМИЛА

ВСЯКА ЕДНА ОТ ГРУПА РАВНОЗНАЧНИ ДУМИ МАШИНЕН ЕЛЕМЕНТ

БИВША ГЕРМАНСКА ФИГУРИСТКА

МЮСЮЛМАНСКИ БОГОСЛОВ И ЗАКОНОВЕД

ХИДРОАКУСТИЧЕН КОРАБЕН ДЪЛБОКОМЕР

ИМЕНАТА НА НАШ ТВ ЖУРНАЛИСТ

БИВШ ЛЕГЕНДАРЕН АРЖЕНТИНСКИ ФУТБОЛИСТ, НАЦИОНАЛ

СИМЕ, СИЛЕН ЧОВЕК ХОРОВО ПЕЕНЕ БЕЗ МУЗИКАЛЕН СЪПРОВОД

ГРАД В ПОЛША

МАРКА УНГАРСКИ ПИСТОЛЕТИ

ГЛАСУВАНЕ

МАРКА НАШИ КОЛБАСИ

СИЛАНА СПИРТНА НАПИТКА

ФРЕНСКИ ФУТБОЛЕН ТРЕНЬОР

КАЧЕСТВЕНА БЯЛА ГЛИНА

РЕКА В РУСИЯ, СИБИР

ПАРИЧНАТА ЕДИНИЦА НА ЛЕСОТО

ПЕСЕН НА ЙОРДАНКА ХРИСТОВА

ЧОВЕК, ПОЗНАВАЩ НЯКОЯ НАУКА И БОРАВЕЩ ВЕЩО С НЕЯ

УРАНОВА РУДА

МЯРКА ЗА ТЕЖИНА

ЕДИН ОТ СЕЗОНИТЕ

СТРАНА НА МОНЕТА

ПАСТИРСКИ ЖЕРАВИ В АМЕРИКА

РЕКА В ИНДИЯ

ВНЕЗАПНО И СИЛНО СЪПРИКОСНОВЕНИЕ НАШЕ СПИСАНИЕ ЗА АВИАЦИЯ

СТИХОТВОРЕНИЕ ОТ УСИН КЕРИМ

КОРЕЙСКА МЯРКА ЗА ДЪЛЖИНА

ДЕПАРТАМЕНТ ВЪВ ФРАНЦИЯ

ЗАКРИТО СТРЕЛБИЩЕ

ТРАПОВЕ

РОВОВЕ

РОБСТВО

ВЪРХ ВЪВ ВОГЕЗИТЕ

ГРАД В ТУРЦИЯ

ИТАЛИАНСКИ ФИЛМ С МАРЧЕЛО МАСТРОЯНИ И СОФИЯ ЛОРЕН

ВЪЗХОД

ГРАДИНСКО РАСТЕНИЕ С ПРИЯТЕН МИРИС

ПОДПРАВКА

РЕКА ВЪВ ФРАНЦИЯ

ГРАД В ИТАЛИЯ

ПЛОДОВ ХРАСТ

ЕТЕРИЧНО-МАСЛЕНО РАСТЕНИЕ, ПОДПРАВКА

ПЪТЕН ЗНАК

ВЪРХУ АСФАЛА

ДОЛНИЯТ КРАЙ НА ДЪРВО

ДРЕБНАВ, ПРИДИРЧИВ ЧОВЕК

КИТАЙСКА ТРЪСТИКОВА ФЛЕЙТА

ТЕЛЕФОНЕН ПОВИК

МОДЕЛ НА "ФИАТ"

МУЗИКАЛНА НОТА

МИТИЧЕН ЦАР НА АТИНА, СИН НА АПОЛОН

РЕСНИЦА НА ОКО; КЛЕПКА

СТРЪМНИНА, НАНАДОЛНИЩЕ

МАШИНЕН ЕЛЕМЕНТ

ГЕОГРАФСКА ОБЛАСТ В РУСИЯ

ГРАД ВЪВ ФРАНЦИЯ

CHONDROSAVE

Хранителна добавка

С грижа за всяка става!

РЕЧНИК: АЕРО, АРОНИЯ, АТЕКА, ЖИГИЧ, ИНЕР, ОТЕНИТ, САМУР, УЛЕМА, ЯМАШИТА.

МИХАИЛ МИЦЕВ

Отговори на кръстословицата от бр. 37:

ВОДОРАВНО: Вярa, Надежда, Любoв. Лoм. Табeтик. Рaул. Бeлаг (Лoтaр). Пoд. "Винaтa". Бaкaлaвър. Титaн. Нeнo. Руди. Aнa. Тoкa. "Aкo". Ирaни (Ардeшир). Ид. Угaрoв (Григoр). Aдeлa. Пeлин. Ри. Oкс (Пeтeр). Ирeн. Пилoти. Ивo. Дo. Вит. Фaтa. БЕРEТА. ЛEНOВO. "Икaр". Ги (Фaбрис). Мaнoлo. "Acнoвa кoлoнa". Турe (Лaрсeн). Aтaнaс. Рунo. Ал. Кoлaстpa. Eпoд. Зaгoрe. Рaн. Тирaнa. Aнaлoгия.

OТВECНO: "Лятoтo". Eпилaтoр. Рaдикулит. Нулa. Рaб. Taгил. Лoрaн (Ив Сeн). Нeвa. Aнoфeлeс. Кaтинaр. Тaнo. ТТ. Дин. Кoритo. Aри. Чeкaнoви. Aвaтaр. "Te". Oсa. Oдpaн (Cтeфaни). Eнeн (Жюcтин). Aa. Aнaпa. Клyб. Oco. Юлaри. Oтбив. "Дa". Oб. Кypeк (Бaртoш). Eкaр (Жaн). Oбaдa. Cиpaкyзa. Eвeлинa. Вepoнaл. Лa. "Идиoт". ЛOГO. Cлaвa. "Ep". Aгo. Oг (Гyстaв Eмил). "Oгън и лeд". Инaри. Ум. Рaдaнoв (Гeopги). Aлeя.

ЛЕСНО

9			3	1			4
5			2		4	7	3
				6		9	
2		3	7		9	4	6
4	9	6			5	8	
		5		4		1	2
3	5	9	4		1		
				3	2		1
8		1		5		3	

СРЕДНО

	4				7		
	1		3		2		8
	8	3		1	6		5
8	9					3	4
	2		5	7		1	8
					4	5	6
			1	8		3	4
				2		5	6
		4				7	

ТРУДНО

	6		9		7		
5	8	9			4		
	3		6		2		
							3
		5			8		9
6		7					1
	4						8
			4	8		3	
2			7	1		9	

Емилиян ОНУФРИЕВ

Д а чака срещата ЦСКА - Левски точно в този момент за всеки фен, журналист, спортист и изобщо ангажиран по някакъв начин с темата човек не е нищо по-различно от невероятен бонус. Не знам с какво сме го заслужили. Мачът ще е интересен, пък дори и да завърши 0:0, а и дълбоко стаената във всеки от нас натура на сеирджия ще бъде нахранена до преяждане. Просто нямаше как да е по-добре.

Така... Нито Левски, нито ЦСКА някога ще бъдат аутсайдери в България. Това нека да се знае. Точка! Дерби то ва е номер 1 на национално ниво, та дори да се срещнат във В група. Наблюдателните читатели моля да правят разлика между отбор с името ЦСКА или Левски и аутсайдер. Но днес те (все още) са в елита, при това там, където се очаква - в зоната, която ще им даде отлични изходни позиции за местата с медалите или тези за Европа.

Когато заговорим за Вечното дерби, настрана винаги остават досадните подробности като А група и временно класиране. Сигурен съм, че ако един ден се случи така, че един от двата отбора изпадне, но през сезона е победил съперника, то годината няма да бъде обявена за тотален провал.

Днес обаче е много интересно. Обстоятелствата направиха така, че вечните съперници да се срещнат в края на полусезона на първата част от шампионата. Но подготовката за мача тече още от момента, в който "червените" фенове гледаха разписанията за влаковете и автобусите из Югозапада в очакване да се изправят срещу Сапарева баня и Варвара, а "синият" клуб беше позорно бит из казахстанските дебри. За да дойде моментът на истината. ЦСКА е четвърти, а Левски шести. Равенството е за тактиците, когато са в тройката. Сега е

ЦСКА срещу Левски - едно още по-специално дерби

важна само победата.

Ах колко важна е тя! ЦСКА живее нов живот от три месеца време. Започна трмаво, за да се превърне заедно с Лудогорец в може би един от двата най-предвидимо стабилни тима. Левски пък си е зле от самото начало. Тежки домакински срещи, но и "славни" победи срещу аутсайдери навън.

Стигна се до (тук признавам, че мислих няколко минути каква дума да използвам) представлението с назначаването на Ивайло Петев за треньор на Левски. Връх, топ, черешка върху торта... Тези, които още хихикат, вероятно могат да измислят и други определения за случилото се.

Защо се стигна до тук? Защо Левски, отборът по правило с най-малките проблеми, закъса толкова? Внимание! Слуховете за смъртта на институцията са силно преувеличени. Срещу ЦСКА от треньори няма нужда, щом си истински левскар. Ако разсъждаваме логично след принудителния стриптиз на Петев, значи всички останали на Герена са такива. Затова феновете да не мислят за бойкоти, а да са спокойни.

Казах спокойствие и се сетих, че тази дума и ЦСКА в едно изречение са тотално несъвместими понятия в последните десетина години от историята на славния през XX век клуб. Днес обаче като че ли нещата са с една идея по-подредени и ясни на Армията. Дори чистото неспокойствие и превъзбуда са свързани само с това дали Мама ще е готов и дали Косоко ще раздава същите меки пасове и след контузията си.

На Герена заговориха за пари и най-вече за липсата им. В ЦСКА пък чертаят глобални финансови стратегии, претендиращи за уникалност.

Вече се объркахме...

А сега си представете всичко на ЦСКА и на Левски да им е наред. Имат модерни стадиони, фенове, които не се катерят по седалките, началници, които не се възбуждат при вида на микрофон и пълни каси. Излизат на терена и въртят едно класическо равенство, а после не обвиняват съдията. Стадионите пък са направени от зли архитектурни гении, които по някакъв дяволски начин са елиминирали достъпа на феновете до залите за пресконференции, а охраната си върши съвестно работата. Започнах да се прозявам...

Няма такъв филм. Дерби то ще е на обичайното си ниво. Не особено качествен футбол, нерви и напрежение. Оплюти и вероятно оставени да почиват два-три кръга съдии, счупени тролеи и пр. Признайте си, че звучи далеч по-интересно (с изключение на тролеите). Поне така мисли сеирджията във всеки от нас.

Помните ли...

Какво се случи в края на сезона 2007/2008 г., когато през май Левски отново смени треньора си преди Вечното дерби? Тогава си отидоха в комплект Станимир Сто-

илов и Наско Сираков, като формалната причина беше двучифрената разлика между двата тима. Мачът завърши 1:1, като начело на Левски точно за мача застана Велислав Вуцов.

Какво стана на последното дерби?

Последната среща между двата тима предложи солидна доза емоции. "Сините" спечелиха с 2:1 с голове в края на двете полувремени. Пет минути преди почивката Йовов беше щастлив да види как отиващата далеч в аут изстреляна от него топка се

удря в Апостол Попов и влиза във вратата.

След това низвергнатият днес Пламен Илиев показа, че не е случаен вратар, и направи няколко решаващи спасявания. Той обаче беше безпомощен при фамозния удар на Марсиньо в 70-ата минута.

ЦСКА беше по-добър до края, но голът падна в тяхната врата точно преди финала. Ако не друго, дерби то е страхотна възможност за откровено слаби играчи да изпъкнат и въпросното не беше изключение. След като преди него Рамос беше донесъл една победа на Левски, а Нюаджи - на ЦСКА, беше ред на един от най-слабите в историята на "сините" - Жоао Силва, да блесне с решаващ гол в 90-ата минута с глава.

BGfootball.com

НОВО!

Презареди с Амбинор!

Ambinor

Аргинин аспартат, Магnezий, Витамин B6

Само 2 ампули дневно!

За повече енергия и жизнен тонус при:

- учене
- работа, стрес
- ежедневно натоварване
- спорт
- боледуване

ECOPHARM
www.ecopharm.bg

Търсете
в аптеките

BGfootball.com
ФУТБОЛНАТА МЕДИЯ
на България

С функционалния си екстериор BMW Concept Active Tourer поставя нови стандарти в премиум сегмента и е предизвикателство към автомобилните ентузиасты. Той е идеален спътник за ежедневна употреба, за ползване при спортни дейности и за шофиране в почивните дни по офроуд трасета. В средата на пода на багажника има потопено отделение за съхранение на предмети. Ако приплъзнете отворения капак, той се превръща в седалка. Наподобяващата пейка повърхност е удобна за сядане и за смяна на обувките, чорапите, за освобождаване от екипа. С лекота отваряте багажника, за да сложите два велосипеда. Подобен похват досега не беше прилаган - на метална рамка, монтирана вляво, се прикрепят предните колела, корпусите на велосипедите се съгват плътно до стените, с леко натискане на велосипеда се получава захващане като при щипка с улей и транспорти-

Транерът BMW Concept Active Tourer

рането им е повече от сигурно. В купето няма място за скука. В Concept Active Tourer има безброй възможности за съхранение на вещи, които са ин-

тегрирани по най-ергономичен начин, независимо дали става дума за спортни обувки, инструменти или екипировка. В страничните панели и от-

делението за съхранение в пода на багажника има достатъчно място за прибиране на всичко необходимо за прекарването на уикенда на открито нап-

имер.

В кабината откриваме най-високо качество и подобаващ комфорт, подсигурен от широка гама иновации. Многобройни системи за подпомагане на водача правят автомобила ненадминат шампион в класа си при преодоляване на пресечени местности и неравни пътища.

В модела откриваме нов дизайн на последното поколение BMW Head-Up Display с брилянтна резолюция и широк цвят спектър за следене върху предното стъкло на основни параметри като скорост, навигация, температура и др. Ще се удивите на възможностите на новоразработения многофункционален инструментален дисплей,

който със своите иновативни информации, които варират в зависимост от избрания режим на шофиране, гарантира още по-голяма ефективност и дори по-голяма безопасност.

Феновете на марката с нетърпение очакват настъпването на 2014 г., когато стартира серийното производство на модела.

СПЕЦИАЛИСТЪТ СЪВЕТВА

Проверете спирачната течност

През есента и зимата, освен че трябва да са изправни накладките и дисковете на автомобила ви, е хубаво да обърнете внимание на състоянието на спирачната течност. Почти никой у нас не си прави труда да напомни на автосервиса да я погледне или пък се стига само до определянето на нивото ѝ от негова страна. Практиката показва, че прекалено използваната и амортизирана течност може да доведе до катастрофа. С годините абсорбира вода, точката на кипене на течността се измества и се стига неминуемо до един момент, когато при критична ситуация педалът на спирачката тотално пропадне. Е, това вече е в сферата на абсолютната безотговорност. Ако при натиск на спирачката чуete стържене, това е знак, че накладките са износени. Ако едното колело загрява повече от другите, може накладката да е блокирала и да не се отлепя от диска, триенето на метал в метал ще е шумно и остро. Ако при рязко спиране колелата занесе на една страна, пак имате проблем със спирачната система - проникване на въздух, течове в маркуичите и др. Ако усетите вибрации на волана след рязко спиране, вероятността дисковете да са се изкривили след прекалено натоварване и загряване е голяма.

При първите симптоми на лошо спиране посетете най-близкия сервиз. Спирачната течност се сменя за по-малко от 10 минути, а в зависимост от производителя тя е годна между 2 и 3 години. Проверката на останалите възли и агрегати от спирачната система ще ви донесе спокойствие преди настъпването на неприятния есенно-зимен период, когато спирачните път на автомобилите намалява заради неблагоприятните сезонни условия.

БГ ПРЕМИЕРА

Безспорната Audi A3 Limousine

Модулната матрица на VW Group роди още един автомобил, базиран на платформата MQB. За първи път Audi A3 Limousine беше показана като концепция през 2011 г. на автосалона в Женева. Световната ѝ премиера се състоя на моторното шоу в Ню Йорк, а в средата на септември дойде и в София. На изключително елегантна и стилна церемония в столичен МОЛ подбраната

публика видя отблизо новата кола. Така за първи път в историята си моделът на A3 се появи във версия седан. В класа на компактните автомобили с четири врати това Audi е самоуверено, впечатлява с новия си дизайн, леката си конструкция и ниското си тегло. Отличава се с мощни и високоефективни задвижващи агрегати и с много високотехнологични решения при инфо-развлекателните и подпомагащите вода-

ча системи. Дизайнът на модела представлява успешно съчетание от класическата триобемна схема и линията, характерна за спортните купета.

Audi A3 седан се предлага с гама от колела с размер от 16 до 18 инча, към които специалистите от quattro GmbH добавят и модели с диаметър до 19 инча. При пазарната

премиера на модела Audi A3 седан в Германия и Европа гамата от задвижващи агрегати съдържа три 4-цилиндрови двигателя. Всички агрегати са изцяло новоразработени и съчетават прецизни технологии за повишаване на ефективността като директно впрыскване на горивото в цилиндриите, принудително пълнене с турбокомпресор, новаторски мерки за термомениджмънт и автоматична старт-стоп система.

В зависимост от вида на задвижващия агрегат моделът се предлага с 6-степенна механична предавателна кутия или с трансмисия S tronic. Режимът на работа "D" се отличава с максимално ефективни настройки, а при спортния режим "S" нивото на оборотите е малко по-високо. В съчетание със системата за контрол на режимите на работа Audi drive select трансмисията S tronic дава възможност за избор на режим "Efficiency" със свободен ход, който спомага за допълнително снижаване на разхода на гориво. 1,4 TFSI бензиновият мотор с мощност

140 к.с. дава среден разход 4,7 л/100 км и това е благодарение на интелигентната олекотена конструкция, като празното тегло на 4,46-метровия седан е само 1205 кг. Близко 60 процента от теглото е съсредоточено върху предната ос. Най-икономичен е 2-литровият TDI агрегат с мощност 150 к.с., който харчи 4,2 литра, въпреки че от 0 до 100 км/ч ускорява за 8,4 сек. Най-силният бензинов 1,8 TFSI двигател с мощност 180 к.с. дава среден разход от 5,7 л/100 км. Електромеханичната ръчна спирачка се задейства с бутон. В зависимост от версията воланът се предлага в изпълнение с три или с четири лъча, а клиентите могат да поръчат допълнително волан със скосена долна част, многофункционални бутони и палци за смяна на предавките. По желание на клиента Audi може да се оборудва със спортни седалки за водача и пътника до него.

Страницата подготви
Станчо ШУКЕРОВ

26 ОКТОМВРИ 2013

TOTO МАРАТОН

СПОРТ TOTO

N-Ti-Tuss

Хранителна добавка

Биakov сироп при кашлица

Подпомага отхрачването.
Действа благоприятно
върху лигавицата
на гърлото и
дихателните
пътища.

ECOPHARM

бул. "Черни Врх" №14, бл. 3, 1421 София
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

ЖИВОТ & ЗДРАВЕ

15 - 21 ОКТОМВРИ 2013

Повече от половината европейци се лекуват с генерични лекарства

54 на сто от всички граждани на Европейския съюз се лекуват с генерични медикаменти и това има огромен позитивен ефект върху здравните системи и върху достъпа до качествена терапия на отделните индивиди, съобщи новоизбраният президент на EGA - Европейската генерична асоциация, Ник Хагър от Великобритания. На конференция в Брюксел за бъдещето на генеричните и биоподобните лекарства в присъствието на представители на Европейската комисия и Европейския парламент, високопоставени мениджъри от фармацевтичната индустрия, политици, представители на здравни институции и пациентски организации бяха обсъдени основни предизвикателства пред здравните сис-

теми на Европа. Водещите обсъждания по време на конференцията на EGA бяха насочени към теми, свързани с пазара, производството и нарастващите разходи за здравеопазване в условията на икономическа криза. Генеричните и биоподобните лекарствени производители се нуждаят от устойчиви пазари, защото само чрез тях могат да си осигуряват необходимите приходи за

инвестиции и разкриване на нови работни места. Евросъюзът би могъл да бъде от полза за генеричната индустрия, като облекчи износа на тези видове медикаменти към трети страни с развиващата се и нововъзникваща пазари. Що се отнася до правителствата на страните от ЕС, те биха могли да създадат условия за разширяване на употребата на генерични лекарства, като така ще могат

по-добре да контролират и управляват разходите за здравеопазване при широк достъп и гарантирано качество на лечението. Генеричните и биоподобните лекарствени производители са признати като една от най-конкурентните индустрии в Европа. Те осигуряват висококачествени лекарства на достъпни цени за милиони европейци. Освен това благодарение на производството на генерични и биоподобни медикаменти се осигуря-

ват над 150 000 работни места в Европа, а използването им позволява спестявания за здравните системи и пациентите в размер на 35 милиарда евро всяка година. В европейски мащаб генеричните и биоподобните лекарства представляват 54% от общото количество употребявани медикаменти, но разходите за тях възлизат едва на 21% от разходите за лекарства в ЕС. На фармацевтичната конференция в Брюксел от българска

страна присъства Владимир Афенлиев от Софарма, който е член на висшето ръководство - Изпълнителния комитет на Европейската генерична асоциация. Двете асоциации (европейската и българската) се стремят към създаване на регулаторна и пазарна среда в полза на осигуряването на висококачествени и достъпни лекарства за пациентите и към насърчаване на конкуренцията във фармацевтичния сектор. (ЖД)

Кучетата са емоционални колкото гецамата

Най-добрият приятел на човека - кучето, споделя чувствата на своя стопанин, пише в "Дейли експрес", позовавайки се на резултатите от ново проучване. Неговият автор за пръв път установява, че кучетата са способни да изпитват позитивни емоции, което означава, че възприемането на домашните любимци като собственост трябва да бъде преосмислено.

Резултатите от настоящото изследване показват, че кучетата проявяват емоционални реакции, сравними с тези на дете.

За целите на проучването си професор Греъри Бърнс от университета "Еймъри" е експериментирал със

собственото си куче - женски териер. Животното е било обучено да влиза в скенер, конструиран от Бърнс във всекидневната стая на жилището му, да поставя главата си върху специално пригодена поставка и да стои неподвижно в продължение на 30 секунди. След месеци на проби и грешки професорът е разполагал със серия изображения от скенера. Изображенията са разкрили поразяващо сходство между хората и кучетата в структурата и функциите на nucleus caudatus (опащото ядро) - ключова мозъчна зона. Това означава, че кучетата, а вероятно и много други животни проявяват емоции точно като нас.

Пазете си сърцето, ако живеете до летище

Резултатите от две изследвания, проведени във Великобритания и САЩ, доказаха, че животът в близост до аерогара повишава риска от сърдечносъдови заболявания. Предишни проучвания установиха, че силният шум от излитания и кацащи самолети причинява физиологическо и психологично натоварване на хората, обитаващи околните сгради. Често наблюдавани симптоми са нарушения в съня, повишена нервност, раздразнителност, хипертония. Но

до момента не беше доказана пряка връзка между високото ниво на шум и сериозните дисфункции в основните системи на човешкия организъм. Специалистите от Харвард и Бостън са направили анализ на повече от 6 млн. души над 65-годишна възраст, живеещи в близост до аерогари, където нивото на шума е около 45 децибела. Резултатите показали, че всеки 10 децибела над нормата повишават риска от сърдечносъдови заболявания с 3,5%.

Спрей за отслабване

На британския пазар беше пуснат дезодорант с лош мирис, с който се пръскат любимите лакомства на потребителя и по този начин те стават неатрактивни и се постига отслабване.

Новият спрей е кръстен Stink Yourself Slim и струва 30 британски лири. Според производителите това е първият дезодорант (зловонен дезодорант), предназначен за сваляне на килограми. Идеята за разработката хрумнала на британката Алекс Фонтейн, която установила, че когато нещо излъчва лошо ухание, тя по-рядко посягала към любимите си гастрономически изкушения. След 18-месечни изследвания, тестове и работа с експерти бил създаден новият продукт. Той трябва да се въпръска по "рисковите шкафове", в които се съхраняват изкушаващите лакомства. Спреят бързо лъже мозъка и потребителят не чувства необходимост да се натъпче със сладкиши или с нездравословна храна.

Модерна медицинска апаратура

София

кв. Студентски г-раг

ул. „Проф. Александър Фол“ 2, вх.Б, ет.1 (до зала Хр. Ботев)

тел.: 02/445 66 66, факс: 02/445 66 69, мобилен: 0882 140 666

e-mail: medc@sofia.fihealth.bg

Пловдив

бул. „България“ 4, ет.1

тел.: 032/307 666, факс: 032/307 669

мобилен: 0882 310 666

e-mail: medc@plovdiv.fihealth.bg

www.fihealth.bg

По-ранната раздяла с памперса пази децата от уроинфекции

Д-р Гайдарова, доколко уроинфекциите са проблем за педиатрите?

- В детската възраст инфекциите на пикочните пътища са на второ място по честота след тези на горните и долните дихателни пътища. Ето защо винаги, когато има температура без хрема, кашлица, други симптоми от страна на горните дихателни пътища, трябва да се мисли и за уроинфекция и непременно да се изследва обикновена и стерилна урина. Инфекциите са три вида и се различават съществено. Пиелонефритът е най-тежката, свързана е с висока температура, промени в кръвната картина, данни за възпалителна активност. Циститът е доста често срещана инфекция на пикочния мехур - между 2 и 7% от децата до седемгодишна възраст са имали поне един епизод на цистит. Значително по-рядка е асимптомната

С д-р Мария Гайдарова, детски нефролог в Националната педиатрична болница, разговаря Галина Спасова

бактериурия - т.е. в урината има бактерии без всякакви оплаквания като парене, болка при уриниране. И тази инфекция се наблюдава при около 1% от децата в училищна възраст, като се установява случайно, при профилактични прегледи. Тя не се лекува с антибиотици - препоръчваме да се проследи урината. Защото никога не изключваме някакво външно замърсяване - ако не е направен добре тоалетът на детето, може да не е взета правилно урината или да е съхранявана дълго преди изследването. Всичко това може да създаде условия за бактериурия. Затова е важно да се проследява и ако има някакво безпокойство, да се направи консултация с детски нефролог.

- Разбирам, че профилактичното изследване е необходимо. Как

става в практиката и кой има грижата? Личният лекар, родителите?

- На шестмесечна и на едногодишна възраст се правят задължително изследвания - пълна кръвна картина и обикновена урина. Ако има изменения в урината, личният лекар назначава изследване на стерилна урина. И при по-големите деца основната грижа за профилактиката пак би трябвало да е не на родителя, а на лекаря, защото той има знанието. Но това невинаги се случва - ето защо при съмнение за уроинфекция винаги трябва да се взима обикновена и стерилна урина. Добре е, когато и родителите са информирани, защото понякога установяваме уроинфекция благодарение на тяхната инициатива да се направи изследване.

- Има ли признаци, по които родителите мо-

гат да се ориентират за евентуален проблем?

- Променят се миризмата и цветът на урината. Може да стане по-мътна, може да се появят "парцалчета" - конгломерати от белтък, еритроцити, бактерии и левкоцити. Това са все отклонения от нормата, за които родителите е добре да следят. От тази година на 6-месечна възраст се прави задължително профилактична ехография на отделителната система, която се поема от НЗОК. И се оказва, че доста деца са с вродени аномалии на отделителната система. А когато имаме данни за отклонение от нормата, тогава се правят по-често изследвания. Тъй че това нововъведение допълнително допринесе за профилактиката на уроинфекциите. Защото аномалиите са свързани с по-голяма честота на инфекциите и така можем да ги селектираме и проследяваме по-добре.

- Какви грешки, които констатираме в практиката си, могат да бъдат избегнати във всекидневие?

- Едно от първите неща, на които много държим и съветваме родителите, е възможно по-ранното махане на памперсите. Заедно с удобството, което представляват, те създават благоприятна среда за размножаване на микроорганизмите. Тези микроорганизми, които причиняват инфекция на пикочните пътища, нормално обитават стомашно-чревния тракт,

Д-р Мария Гайдарова

там е мястото им. Поради близкото разстояние между двете системи памперсите създават възможност те да нахлуят в отделителната система и да предизвикат инфекция - особено при момичетата заради по-широката и къса уретра. Другата ни препоръка е за добра хигиена. В детските градини по-трудно се осъществява контрол по отношение на чистотата. После идва проблемът в училищата - децата отлагат посещенията в тоалетната, "стискат се" пак заради хигиената там. Това е голям проблем, защото, като уринират само сутрин, обед и вечер, евентуално попаднатите бактерии имат възможност да се размножават много повече, отколкото ако се уринира през 2-3 часа.

- Каква е ролята в детската нефрология на препаратите на растителна основа, напос-

ледък много актуални са базирани на червената боровинка?

- Да, те имат роля, и то защото няма странични ефекти, което е от голямо значение. Прилагаме успешно червената боровинка при лечение на остри инфекции едновременно с антибиотиците - те действат синергично. И от друга страна, по отношение на рецидивизиращите инфекции - защото е известно, че обикновено уроинфекциите се повтарят, дори и да няма аномалии на отделителната система. Препаратите на базата на червената боровинка помагат реално. Възпрепятстват прикрепянето за лигавицата на пикочния мехур на най-честия причинител на уроинфекциите, бактерията *Escherichia coli*. Имат и противовъзпалителен ефект и успокояват болката, дискомфорта. Има данни, че повишават и локалния имунитет.

ПРОМОЦИЯ за м. Октомври

Комплект **NeOx** капсули и олио, + **погарък - крем!**

Всички продукти в елегантна чантичка

Комплексна грижа за стави и мускули!

Търсете в аптеките!

ESOPHARM

Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" №34, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

КОНКУРС

Спечелете електронен апарат за кръвно и пулс

„Екофарм“ организира конкурс за читателски писма на тема: "Моят опит с НеОкс".

Успешната серия от препарати срещу костни и ставни болки и възпаления вече години наред помага на хора с разнообразни проблеми в двигателния апарат. Много често личният опит е полезен и за други нуждаещи се, които могат да подобрят качеството си на живот чрез използването на ефективни продукти с напълно натурален произход.

Независимо дали става въпрос за НеОкс олио, крем или капсули за вътрешно приложение, напишете как лично на вас или на ваши близки тези препа-

рати са помогнали в борбата с болката и сковаността, трудната подвижност.

Ние ще прочетем всички изпратени писма, а авторите на най-добрите от тях ще получат модерен апарат за измерване на кръвното налягане и пулса, както и един комплект от продуктите НеОкс. Очакваме писмата ви в електронен вид или традиционно - по пощата на адрес: София 1574, бул. "Шипченски проход" 65.

Мейлите изпращайте на адрес: **health@health.bg**

Срокът е до края на месец октомври. Печелившите писма ще бъдат публикувани във в. "Животът днес".

С 20% може да намалее смъртността от рак на гърдата

Илияна АНГЕЛОВА

Смъртността от рак на гърдата може да намалее с 20%, ако скрининговите прегледи обхващат поне 70% от рисковата възраст между 50 и 69 г., заяви доц. Георги Байчев, известен онкохирург във ВМА, на семинар за журналисти в Боровец. Това означава на маммолог да отидат около 500 000 жени у нас. Цифрата е внушителна, особено като се има предвид, че по проекта "Спри и се прегледай" у нас до края на декември е предвидено да се прегледат 50 000 жени - една десета от необходимото.

Над половината жени с рак на гърдата в България не знаят за заболяването си. Официалната статистика сочи, че у нас с този тумор е една от 22 жени. За сравнение обаче в САЩ засегнатите са една на всеки осем жени. Заболеваемостта в целия свят е сходна, то-

ест цифрите у нас означават, че диагностицирането на жените с рак на гърдата не е ефективно. Според доц. Георги Байчев у нас реално една от 10 българки има рак на гърдата, но много от останалите не са ходили на лекар и не подозират за заболяването си.

Освен това всяка трета жена получава диагнозата, когато болестта вече е в трети или четвърти стадий, тоест - твърде късно за лечение. През август оперирах за първи път от много години пациентка с карцином ин ситу - тогава туморът е съвсем в начален стадий и е напълно лечим, изтъкна доц. Байчев. Диагнозата на жената е поставена толкова рано в рамките на първата национална скринингова програма "Спри и се прегледай". Мечтата на всеки онколог е пациентите му да са с ин ситу карциноми, защото тогава заболяването се овладява напълно със съвременните те-

рапии, каза още специалистът. Във ВМА разполагат със съвременни диагностични методи, които позволяват при жени с фамилна обремененост да се откриват туморни клетки до осем месеца преди те да станат видими за маммографа. Вече има и модерни ехографи, но златният стандарт като изследване за откриване рака на гърдата си остава маммографът, подчерта доц. Байчев.

Ранна диагностика обаче може да се постигне само ако държавата инвестира повече пари за профилактика. В Австралия например за рака на гърдата се харчат 331 млн. долара, като една трета от парите отиват за скрининг - при него на преглед се викат здрави жени, избрани на случаен принцип в определена възрастова група. Резултатът е, че половината от новооткритите случаи са в начален стадий с много добри изгледи за излекуване.

„Сириус-Д“ ми помогна да избегна операция на тазобедрена става

Полк. Милчо Кирков,
бивш зам.-началник на ВМИ

Преживях инцидент в началото на 2010 г., в резултат получих и тежка дископатия. Лекувах се месеци наред, но без резултат. От направения ядрено-магнитен резонанс по препоръка на ген. доц. Румен Златев излезе, че имам асептична некроза (разпадане на костта), препоръчаха смяна на дясната тазобедрена става. Вероятното бъдеще с патерици, неподвижност и продължителни болки бяха за мен силен стрес, бях до голяма степен наясно с прогнозата на заболяването ми. След серия консултации с най-добрите у нас специалисти получих цялата необходима информация за всички възможности и новости, свързани с решаването на моя случай. Спестих си доста лутане, различни опити и грешки, обърнах се за консултация към проф. Димитър Димитров, работил близо 50 г. във военна болница - виден учен, създател на много нововъведения в медицината. По негова препоръка за-

почнах да приемам създадената от негов екип хранителна добавка "Сириус-Д". След 2 месеца неподвижност се раздвижих първо с патерици, на шестия месец те вече не ми бяха нужни. Бях възстановен, потвърдиха го и изследванията. Операция не се наложи.

Оказа се, че добавката е спасила и очите ми - страдах от глаукома. След няколко месеца прием на "Сириус-Д" за ставната травма при рутинен преглед очният ми лекар установи, че вътреочното налягане е в нормата. Според свидетелството на д-р Димитров при много пациенти е налице възстановяване след инсулт, инфаркт, при болки в колене, кръст, травми, бъбречни заболявания и други. Трябва да се има предвид, че при възрастните хора възстановяването е по-бавно, уточняват от фирмата - генерален представител на производителя "Сириус-Д".

Подпомага лечението на:

- ☐ множествена склероза
- ☐ коксартроза
- ☐ инсулт, инфаркт
- ☐ склероза, паркинсон
- ☐ остеопороза
- ☐ гастрит, язва

За допълнителна информация и поръчки:
0878 918 498, 0898 573 092,
"Сириус-Д".

Най-известният български фитотерапевт - проф. Христо Мермерски, човекът, който е помогнал на хиляди хора да намерят изцеление от болестите си без химия, вече е главен консултант на популярната българска компания за здравословни хранителни добавки Витаголд. Читателите всяка седмица ще получават уникална рецепта и препоръки от проф. Мермерски за избавяне от множество проблеми.

Съветите на проф. Мермерски:

Как да решим ефективно проблемите със ставите?

Моите специални препоръки за рецепти от природата:

Таня Колева Горданова, Гърция, Атина, предлага рецепта, която дава 100-процентов резултат при артрит:

Артритът се лекува с три съставки: ябълков оцет, сол, етилов алкохол. Смесват се трите съставки и се омесват с брашно, за да станат като тесто. След това тестото се разстила като мекица и с него се превързва възпалената става. Постепенно ставата престава да боли, а след 10 процедури болките отшумяват напълно.

Желая Ви здраве и дълголетие!
проф. Мермерски

Моята специална препоръка за продукти от аптеката за ефективно решение на проблемите със ставите:

„Колаген комплекс“

Колагенът е един от най-често срещаните белтъци в тялото на човека. Съставлява 25-30% от всички протеини в човешкото тяло. „Колаген комплекс“ допринася за възстановяване на ставните хрущали, сухожилия и връзки, увеличава здравината и плътността на костите. Възстановява след тежки контузии. Регенерира кожата и изглажда бръчките, заздравява ноктите, косата и зъбите. Съдържа хидролизирани колаген, калций, магнезий и витамин С. На най-добрата цена!

„Реставит Алфа + Омега“

Допринася за премахване на болки и скованост в ставите, износване, възпаления и дегенеративни изменения в ставите - артроза, артрит, ревматоиден артрит, остеоартрит и др. Съдържа уникални капсули със зеленоуста мида и Омега 3.

Реставит Джойнт Контрол - най-достъпният продукт за здрави стави.

Подпомага функциите на опорно-двигателната система. Неговите мощни активни съставки глюкозамин, босвелия и бяла върба, бързо и ефективно се борят срещу болката, възпаленията, уврежданията и сковаността на ставите. Оказва благоприятен възстановяващ ефект при износени стави, тежки натоварвания, травми и др.

НАТУРХОФ „Гел - балсам с дяволски нокът, арника и евкалипт“

Неговите съставки бързо и ефективно допринасят за възстановяване при остри и хронични ставни проблеми като артрит, ревматизъм, болки и скованост на ставите и гърба, шипове, схващания, травми, изкълчване, навяхване, натъртване и др.

Очаквайте в следващия брой новите съвети на проф. Мермерски

Източна Европа изостава в лечението на хемофилията

Водещи европейски специалисти в лечението на хемофилията, фармацевтични производители и представители на пациентските организации се събраха в Букурещ, за да обсъдят напредъка в лечението на заболяването, профилактиката и достъпа до съвременни медикаменти и грижи. Румънската столица беше избрана неслучайно, а заради последното място, което страната заема по отношение на осигуряването на адекватно лечение. По време на форума румънският министър на здравеопазването публично подписа протокол, с който се анга-

жира с проблемите на хората с хемофилия. От българска страна на форума присъстваха Йордан Недевски, вицепрезидент на Европейската хемофилна асоциация, и Виктор Паскалев - председател на асоциацията на пациентите с хемофилия в България. Нашата страна е с една крачка по-напред от Румъния в осигуряването на адекватно лечение, но все още е далече от водещите европейски стандарти. Екип на вестник "Животът днес" беше в Букурещ, където разговаря с участници в симпозиума.

Новите препоръки, приети от Европейския съвет, посочват минималното количество от 3 единици фактори на кръвосъсирването на жител. Има доказателства, че това минимално равнище на гарантирано лечение дава задоволително качество на живот на хората с хемофилия. Ако това не бъде осигурено, послед-

Брайън О'Махони - президент на Европейската хемофилна асоциация:

ствията са много тежки и за самите пациенти, и за здравните системи в техните държави. Болните от хемофилия се инвалидизират трайно поради тежко увреждане на ставите и страдат от хронична болка, а финансиращите фондове трябва да заплащат много средства за операции, рехабилитация и социални грижи. Затова от решаващо значение е властите да разберат, че инвестицията трябва да е за превенция, за недопускане на тежки увреждания, които след това изискват скъпо лечение, без качеството на живот на съответния човек да може да бъде напълно възстановено. В крайна сметка в нашето заболяване има и нещо оптимистично - то вече подлежи на пълен контрол от съвременната медицина. Продължителността на живота на хората с хемофилия в напредналите държави не се различава от тази на останалата популация, а при адекватна профилактика и лечение качеството на този живот е напълно нормално.

Проф. Марзун Шербан, водещ специалист по лечението на хемофилията в Румъния:

- Проф. Шербан, каква е разликата в лечението на пациентите с хемофилия в Румъния в сравнение със Западна Европа?

- За съжаление разликата е огромна, огромна! И по отношение на количествените, и по отношение на качествените показатели. Ако използваме фактор 8 при хемофилията е под 3 единици, става невъзможно да се постигнат трайни резултати. При това тези фактори трябва да се прилагат профилактично, преди да са настъпили хронични кръвоизливи и трайни увреждания. Съвременната медицина от-

давна отхвърли лечение-то тип "гасене на пожар"!

- Какво е положението при вас?

- Реално се получава дискриминация, защото в столицата и големите градове пациентите имат добър достъп до съвременно лечение за разлика от малките населени места. Оказва се, че нямаме достатъчно количество от съвременните ле-

чебни фактори, за да покривам европейските изисквания.

- Каква е причината?

- Дълги години на това заболяване не се обръщаше достатъчно внимание, съответно отпускните средства не достигат. А по света отдавна се говори не за преживяване на пациентите, а за техния комфорт, за възможността у дома да прилагат профилактиката и така да се предпазват от усложнения. Все пак става въпрос за една обозрима група от пациенти - за Румъния около 1800 души. Недопустимо е те да се лекуват както преди 20 и 30 години.

Природен еликсир - коластра облекчава артрит, остеопороза, язви

Почти всички инфекциозни или дегенеративни заболявания, вкл. сърдечни болести и тумори, се предшестваат или придружават от понижена функция на имунната система. Подпомагането на организма за справяне с този процес, възстановяването на ефективността на вътрешната самозащита са възлова задача при лечението. Един сигурен от стари времена начин е "внесянето" на антитела в организма чрез първата храна, наречена коластра, която получават всички бозайници, включително и човекът. Вълшебната течност, която се отделя от млечните жлези на майките през първите 2-3 дни след раждането, е уникален микс от близо три дузини готови антитела, комбиниран с коктейл от 8 фактора на растежа. Тя има силата да подпомага връщането на здравословния баланс в почти всички системи в организма на човека, а при децата да стимулира по-бързото им развитие.

Качествата на коластрата я правят много надежден природен лек и при ред други здравословни проблеми, между които са артритът и остеопорозата. Еликсирът, осигуряван от майчиния организъм за новороденото като първа защита срещу непознатия и враждебен свят, е един от най-богатите източници на MSM (метил сулфанил метан) и на противовъзпалителни субстанции. Приеман при артрити, той действа добре срещу болката и

отоцитите, стимулира регенерацията. Тъй като коластрата е единственият естествен източник на трансформиращите се фактори на растежа TGF, тя се препоръчва и за подобряване на костната плътност и здравина - проблем при заболяването остеопороза. При него има разрушаване на костната тъкан, предизвикване на шупливост в костите и съответно загуба на здравина, предизвикани от клетки, наречени остеокласти. С напредването на възрастта тяхното количество започва все повече да надделява над клетките, които изграждат костта - остеобластите. Процесът е най-чест при жените в менопауза. Много лекари, които препоръчват схеми на хранене с включване на коластра, констатираха значително намаляване на оплакванията при пациентите с остеопороза. Режимът има добър ефект и при хора с храносмилателни заболявания като гастрит, колит, язва. В случая роля играе способността на хранителния суперсекрет от майчините млечни жлези да унищожава патогенни микроби, да създава среда за заселване на полезни бактерии, да успокоява и да заздравява раздразнителните и свръхпропускливи черва, да подпомага организма при лошо усвояване на храната, диарии, хранителни алергии.

Даниел Ангрей - президент на Румънската хемофилна асоциация:

Искам специално да благодаря на Baxter за социалната ангажираност, за постоянната съпричастност към нашите проблеми и помощта, която ни оказват. Преди два месеца започнахме да изграждаме стратегия в диалог с нашето министерство на здравеопазването с цел да бъде подобро лече-

нието на пациентите с хемофилия в Румъния. Неслучайно XXVI европейски симпозиум по заболяването е в Букурещ, защото нашата страна е на последно място в Европа по достъпа до съвременно и адекватно лечение. Радвам се, че министър Еужен Николаеску откликна на нашите призови лично да се ангажира с подобряване на лечението на хемофилията в Румъния. В крайна сметка ние се борим не само за нашите права, но и за живота си. Много е мъчително да знаем, че има начин пациенти с хемофилия да

живеят по-дълго и без инвалидизиращи увреждания, но това да не е достъпно в нашата страна. Ние сме европейски граждани и имаме същите права и нужди както пациентите от останалите страни - членки на общността. Министърът подписа протокол, с който се ангажира да работи за каузата на пациентите с хемофилия. Ние имаме много добро сътрудничество с България в лицето на г-н Йордан Недевски и г-н Виктор Паскалев и се радваме, че във вашата страна има развитие по темата.

Хемофилията в България

У нас има около 700 души с хемофилия, а от тях до 18 г. са около 100. На модерната рекомбинантна терапия са едва 30 деца, всички други пациенти се лекуват с препарати, извлечени от кръв. Профилактично лечение се прилага само при 20-30 деца и при 1-2 възрастни.

Тези факти поставят страната ни доста далече

от европейските критерии за добро лечение. А председателят на УС на Българската асоциация по хемофилия Виктор Паскалев е категоричен, че ако се осигури адекватна терапия, пациентите с хемофилия стават пълноценни членове на обществото, които няма да живеят като инвалиди. Иначе държавата веднъж плаща за

лечение, но недостатъчно, а втори път социалната система се товари от инвалидизирани пациенти. Сега на дневен ред е извоюването не само на лечение по европейските норми, но и на по-облекчени административни процедури, по които хората с хемофилия да получават препаратите си по линия на НЗОК.

В София се проведе XV национален конгрес на Българската асоциация по радиология. Десетки български и европейски специалисти обмениха опит в съвременните образни изследвания. С известния руски специалист проф. Валентин Синицин - ръководител на център за образна диагностика в Москва, Русия, разговаря Петър Галев.

Проф. Синицин, какви са основните предизвикателства пред съвременната образна диагностика?

- Знаете ли, според някои хора тази специалност просто ще изчезне, защото модерните апарати дават такива прекрасни изображения, че лекарите от всички специалности сами ще интерпретират образите. В действителност това е доста лаишко мнение. Една машина, колкото и да е свършена, не може да постави диагноза. От друга страна, сложната техника изисква много сериозна специализирана подготовка, за да може правилно да се работи с нея. Затова радиолозите, както правилно се нарича нашата специалност, ще стават все по-важно звено от общия диагностичен и лечебен процес. Основният въпрос при нас е какво стои зад дадено изображение и отговорът на този въпрос никак не е лесен. Едно петно на снимката може да бъде просто артефакт, но може да означава и пато-

логичен процес. Съвременните разбирания са, че специалистите по образна диагностика участват през цялото време в лечебния процес. Ролята им не се изчерпва с описание на резултатите от изследване на рентген, скенер или ЯМР.

- Промени ли се напоследък контактът ви с пациентите?

- Лично аз винаги се стремя да говоря с човека, когото изследвам. Самите болни често ме питат какво означава диагнозата им, може ли да бъде нещо друго, има ли ефективно лечение, кой път да изберат. В това отношение ние в Русия, в България сме по-напред от САЩ например, защото там радиологът е невидим за пациента, той не контактува с него. А добрият рентгенолог познава медицината в цялост, не може да се ограничи само до образите. Ако не знам например какво е кардиомиопатия, как мога да знам какви са тези промени, които виждам в изображенията на гърдиня кош?

- Отминава ли времето на по-старите ме-

Апарат не може да замени лекаря

Проф. Валентин Синицин

тоди за изследване, например обикновените снимки?

- В нашата специалност развитието през последните години е много бурно. Мисля, че с поевтиняването на компютърните томографи (КТ) и тяхното повсе-

мешно разпространение из болниците обикновените графии (снимките - б.р.) ще имат все по-малко значение. Освен това лъчевото натоварване на новите апарати е много, много ниско. Но рентгенографията никога няма да изчезне, защото например за едно обикновено неусложнено счупване на кост е напълно достатъчна. Но по отношение на белия дроб например КТ има вече предимство. Няма смисъл при съмнение първо да се прави снимка, а след това да се прави и КТ. По отношение на стомаха и червата например с пълно право властва ендоскопията, а преди 30 години ги изследвахме първо на рентген. Но ние постоянно обсъждаме какво да се прави при конкретни ситуации. Съобразяваме страшно много фактори, включително и финансови. Но в крайна сметка целта ни е пациентът да има адекватна диагноза. Наша отговорност е как да постигаме това.

- Но пациентите стават все по-информирани...

- Това е точно така и ние трябва да се съобразяваме с тази реалност. Често обаче пациентът е прочел някъде нещо и смята, че точно при него трябва да се приложи същото. А то може да не е най-подходящото. Тогава трябва с много търпение да се обясни защо предприемаме едни, а не други изследвания. Чисто потребителското отноше-

ние към медицината в стил "аз си плащам и искам да ми направите едни-кое си изследване" не е най-добрият за самия пациент подход. Нека лекарят да прецени, той е съюзник на пациента. Ние се съобразяваме със световни стандарти в определените области. Най-високите постижения вече са достъпни като познания за всички търсещи лекари.

- Споменахте, че лъчевото натоварване вече е минимизирано. Означава ли това, че хората изобщо не трябва да се притесняват при рентгенологични изследвания?

- Всички преценени като необходими изследвания могат да бъдат приети спокойно от пациента. Лекарят трябва да мисли за дозата, която се приема. А при стриктно следване на стандартите и при изправна апаратура наистина рискът е пренебрежим. В днешно време няма случай някой да се е разболял заради изследване. Рискът е потенциален, трябва да го съобразяваме, но ползата от точната диагноза надхвърля несравнимо теоретичния риск от поетата доза лъчи.

Как да съхраняваме лекарствата

Ако не обичате подробно да четете указанията към медикаментите, в които пише къде и как да ги съхранявате, прочетете съветите на експертите.

✓ На всяка опаковка има обозначен срок на годност. Съобразете се с него, особено когато зареждате домашната аптечка. Съвременните лекарства имат достатъчно дълъг срок на годност, но не забравяйте, че трябва да вземете под внимание и курса на лечение, който понякога изисква повече време. Освен това, когато едно лекарство е разопаковано, то е доста по-нетрайно.

✓ Задължително прочетете в упътването условията за съхранение. Повечето препарати са ефективни и годни за

употреба само, ако са съхранявани според препоръките на производителя. При неспазването им в най-добрия случай лекарствата губят свойствата си, а в по-лошия в тях се образуват токсични компоненти в резултат на химически реакции.

✓ Сиропите и разтворите е най-добре да се съхраняват в заводската картонена опаковка, на която е обозначен срокът на годност.

✓ Таблетките и капсулите трябва да си стоят в блистерите. В никакъв случай не ги прехвърляйте в стъклени или пластмасови шишенца и бурканчета.

Върху медикаментите започват да действат светлината и влагата. А и ако не надпишете шишенцата, лесно можете да объркате лекарствата.

✓ Задължително плътно затваряйте всички флакони, лекарствата може да се изпаряват, да поглъщат летливи вещества или да се окисляват при съприкосновение си с въздуха.

✓ Цапачите, миришещи и летливи препарати като йод и спирт съхранявайте отделно от останалите медикаменти. Йодът, колкото и плътно да го затваряте, винаги оставя кафяви петна. Калиевият пер-

манганат трябва да стои в стъклен съд, а не в хартиената опаковка, в която се продава, защото ще боядиса всичките ви лекарства.

✓ Не оставяйте лекарствата на видно място, особено ако в дома ви има деца или възрастни хора с отслабнало зрение.

✓ Повечето медикаменти се съхраняват при температура от 15 до 22 градуса, но при някои са допустими и по-високи температури. Тук задължително трябва да прочетете упътването.

✓ Най-доброто място е на тъмно и по-далече от отоплителни уреди. Най-бързо лекарствата се разрушават под действието на ярката слънчева светлина и съпровождащата я топлина.

✓ Шкафчето в банята е подходящо само по

филмите. Таблетките и капсулите са хигроскопични и бързо се навлажняват, особено ако са в хартиена опаковка.

✓ Ако на опаковката е написано да се съхраняват в прохладно, тъмно и сухо място, най-добре е да държите лекарствата в хладилника при температура не по-висока от 15 градуса.

✓ За лекарствените свещички най-подходящото място е камерата на хладилника, за мазилата и пластирите - средата на хладилника, а медикаментите, които просто трябва да бъдат на прохладно място, поставете най-долу, далече от камерата. Опитайте се да предпазите лекарствата от влагата, като ги увиете в найлонов плик например.

✓ Записвайте си датата, на която отваряте

дадено лекарство. Обикновено на опаковката е указан срок на съхранение след отваряне, ако не е, ние ще ви помогнем:

- Таблетки и капсули в отворено състояние може да се съхраняват до една година.

- Течности за външно приложение - до половин година.

- За вътрешно приложение, включително и сиропите - не повече от три месеца.

- Мазила в тубички - до половин година, в шишенца - не повече от три месеца, приготвени по поръчка - един месец.

- Капки за уши - от месец до половин година.

- Капки за очи и мазила - не повече от месец. Никога не ги ползвайте след срока им на годност, дори и да не сте ги отворили!

Действието на просрочените медикаменти е непредсказуемо, затова спазвайте правилата. Това ще ви гарантира бързо, ефективно и безопасно лечение. (ЖД)

Природните
хапчета
са пълни
с анти-
оксиданти

Мария ПЕТРОВА

Дребните горски плодове засищат, лекуват и подмладяват. Кухнята на гората помага на тялото и душата, а и е абсолютно безплатна.

Малката боровинка е голям плод, тъй като е пребогата на витамини А, В₁, В₂, С, калий, натрий, калций, магнезий, цинк, фосфор, желязо, минерали, дъбилни вещества, флавоноиди, омега-3 и омега-6 киселини. Боровинката е първенец сред плодовете по съдържание на антиоксиданти.

Червената боровинка пази от вируси, засилва имунитета, забавя стареенето, пази сърцето, понижава захарта, прочиства стомаха. Дори и кариесите бягат от зъбите при редовно похапване на дребните плодчета. Най-полезна е сурова или като прясно изцеден сок. Американците празнуват през но-

Горските плодове лекуват и подмладяват

ември Деня на благодарността задължително с пуйка и сос от боровинки. Но обикновената червена боровинка не бива да се бърка с американската. Задокеанската е много по-едра и по-кисела.

Черната боровинка пък е шампион по манган и желязо. Тя е стомашен регулатор, подобрява зрението, помага при камъни в бъбреците, болки в ставите, кожни заболявания, диабет. Сироп от черна боровинка

се препоръчва при засотояване пред компютъра.

Легенда гласи, че **къпината** изцелява от болест и магия, стига човек да се провере под храста в точното време. Според гръцката митология черният плод изникнал от кръвта на титаните, победени от Зевс. Къпината съдържа калиеви, калциеви, магнезиеви, фосфорни, желязни, медни и натриеви соли. В плодчетата има много витамин С, който се запазва в соковете и сиропите. Но пък древните гърци упот-

ребявали листата на къпината за лечение на венците, арабите - за афродизиак, а римляните - против диария.

Голямата ягода на сергията не може да се сравнява с малката й горска посестрима. Дивите ароматни плодове са много полезни при преумора и възстановяване след заболяване заради голямото съдържание на витамини С и Р. Богати са на калий, фосфор, калций, фибри, фолиева киселина. **Ягодите** се нареждат веднага след боровинките на почетната стълбца по количество антиоксиданти. Дребната горска красавица помага на сърцето и на стомаха, при анемия и авитаминоза.

Чаша дива **малини** дава повече от половината необходима дневна доза манган, фолиева киселина и фибри. Други полезни съставки с висока концентрация са витамин С, витамин В₂, витамин В₆, магнезий, калций, калий, мед и омега-3 мастни киселини. Червеният им цвят се дължи на флавоноидите, които са мощен антиоксидант.

Черното **френско грозде** е изключително полезно заради високото си съдържание на витамин С, Р и А, плодови

киселини, фибри, захари, пектин, калий, фосфор, калций, магнезий, натрий, желязо. Смята се, че 50-60 зърна касис на ден напълно задоволяват нуждите от витамини. Екстракт от касис се използва за защита на черния дроб при продължителна употреба на лекарства. Сокът от дребното грозде с малко мед помага при кашлица и болно гърло. Касисът не е много популярен у нас, но заради невероятните си качества е включен в менюто на космонавтите.

Дренките също рядко присъстват в килера, въпреки че бабите ни лекуват с тях треска, простудни заболявания и стомашно-чревни разстройства. Дренките имат силно противовъзпалително, запичащо и кръвоспиращо действие. Сокът от дренки повишава апетита, полезен е при изтощение и след прекарано тежко заболяване. Плодовете са много полезни при недостиг на витамин С.

Горските плодове ненапразно са наричани "хапчета от природата". Боровинки, къпинки и малинки бързо пълнят кошницата с витамини по време на пъстрата есенна разходка.

Искате ли да забравите за неудобствата на зъбните протези?

Protefix®

Сигурност и грижа

За зъбните протези и ортодонтични апаратчета

ПРОТЕФИКС® Фиксиращ крем за зъбни протези

- Изключителна фиксираща сила и при мокра основа
- Продължително действие
- Подходящ при обилно слюноотделяне
- Без консерванти

ПРОТЕФИКС® Почистващи таблетки за зъбни протези и ортодонтични апаратчета

- Почистват за 3 минути
- Дезинфекцират за 15 минути
- Подходящи за почистване на зъбни протези и ортодонтични апаратчета
- Не увреждат материала на зъбните протези

Всички продукти **ПРОТЕФИКС®** носят печат – гаранция за контролирано качество, отлична поносимост и изключителна функционалност.

Гарантирано немско качество на най-добра цена

КУЛИНАРНИ ИЗКУШЕНИЯ ОТ ЕСЕНТА

Сладките горски плодове на Запад се използват за сосове - заливка към ястия с птиче месо, или ги добавят към различни салати. Горските плодове са допълнение и към платата със сирена, както и за бяло вино и шампанско.

Горските плодове обаче са незаменими за сладкиши и десерти. Добавят се към пайове, мъфини, сладкиши, чийзкейкове, палачинки, пастии, торти. От сладките плодове стават чудесни сиропи, сладка, конфитюри, мармалади и компоти.

Сироп

3 чаени чаши горски плодове се намачкват и се заливат с половин чаша вода. Слагат се за пет минути на котлона, за да поомекнат. След това се прецеждат и на всяка четвърт чаша сироп се добавя също толкова захар. Слага се отново на котлона, за да се разтвори захарта, като пясната се обира. Готовият сироп се налива в шишета и като истине, се съхранява в хладилника.

Сос за палачинки

Две чаени чаши горски плодове се измиват и тръбват да се отцедят. Поръсват се с по-малко от половин чаша захар и две лъжички лимонен сок и останалото върши блендерът.

Сироп от черни боровинки

Здрави и добре узрели плодове се смачкват и оставят да престоят за не повече от два часа, след това се прецеждат. На един литър сок се прибавят 2 кг захар и 5 г лимонена киселина. Налива се в тъмни и сухи бутилки, които се съхраняват на хладно и сухо място.

Вино от дренки

Необходими са 1 кг дренки, 1 кг захар, 3 л вода. Плодовете се заливат с вода и стоят 15-20 дни в отворен буркан. От време на време се разбъркват, за да се разтвори захарта. След това се прецежда и се налива в дамаджана, като се оставя малко празно място. В хладно помещение ферментацията е около 20 дни.

Тина БОГОМИЛОВА

Космите по възглавницата са повече през есента. Както и жълтите листа по улиците, но опадането ще спре до седмици. Специалистите твърдят, че смяната на сезоните се отразява на космените фоликули. Горещините ускоряват растежа, а захлаждането води до косопад.

Летните жеги, морската влага и басейновите химикали изсушават косата през лятото, а пък минусовите температури през зимата забавят кръвообращението на скалпа.

Косата е чувствителна както към външните, така и към вътрешните промени в организма. Стресът се отразява и на гривата, затова тя се нуждае от повече витамини и минерали. За да е жизнена и блестяща, са нужни здравословна храна и много вода.

Витамин А, който подхранва корените и заздравява косъма, може да се набави от моркови, спанак, млечни продукти и рибено масло. Недостигът на **Витамин В** води до косопад, бавен растеж и изтощена коса, затова са необходими зърнени храни и житни зародиши. Ако не се хапват достатъчно плодове и зеленчуци, косата става начупена и цъфтяща, защото липсва **витамин С**.

Калцийт в млечните продукти притежава подсилващи и регенериращи свойства, придава блясък. **Желязото** пренася кислорода до косъма и се съдържа във фасула, лещата, спанак, магданоза, бадемките и лешниците, шоколада, черния дроб и яйчени жълтък. **Цинкът** е много полезен при косопад, намира се в месото и морските храни. **Протеините** изграждат корена на косъма и придават блясък и здравина на косата, срещат се във

Косата изисква специални грижи, за да е здрава и лъскава

всички животински продукти.

Пиенето на повече вода и зиме, и лете, помага за пречистването на токсините от тялото и заздравява косата.

Пушенето гори не само дробовите, но и косата. Може би трябва да го пише като предупреждение на кутиите с цигари за по-суетните дами пушачки.

Козметиката трябва да е натурална и качественна, да съдържа растителни и билкови екстракти. Не бива да се прекалява всекидневно с шампоана, защото отмива естествените мазнини, произведени от мастни-

те жлези по скалпа. Ако пък не се използва редовно шампоан, се образува пърхот. Миешите козметични продукти често са богати на консерванти, ароматизатори и дразнещи активни вещества, които изсушават косъма. Добре е шампоаните да са с глицерин, протеини и пантенол, за да е хидратирана, гладка и лъскава косата. Достатъчни са само няколко капки, и то не направо върху скалпа.

Лакът за коса и гелове съдържат алкохол, който изсушава скалпа при всекидневна употреба. Косата не бива да се боядисва прекалено чес-

то. Крайчетата се подстригват веднъж месечно, а подхранващите маски са задължителни веднъж седмично.

Колкото и да е студено, косата не бива да се мие с гореща вода. Тя е най-уязвима, когато е влажна, затова не се сресва мокра. Нагряването изсушава и чупи косъма, затова внимателно със сешоара и пресата.

Масажът на скалпа засилва кръвообращението и влияе благотворно на корените.

През зимата косата често се наелектризира от вълнените палта, шапки и пуловери. Добре е гребенът да е дървен, а четката - с естествени косми. Срецу наелектризирането помагат гел от алое вера, масло от пшеничен зародиш или растителни восъци.

Маслото от карите (дърво, което расте в саваните на Западна Африка) подхранва и възстановява кожата на скалпа, заздравява и укрепва косъма, косата става жизнена, еластична и бляскава. Хума има в много готови козметични маски за коса, но се продава и отделно за приготвяне в домашни условия. Обикновено се смесва с вода, кисело мляко, жълтък, пчелен мед, мас или лимонов сок. Редовното измиване пък с отвара от лайка прави чудеса със слабата и изтощена коса. Подсилва я, укрепва корените, създава обем, придава блясък.

Необходимо е да се грижим не само за гардероба всеки сезон, но и за косата. За да е здрава и блестяща и в студ, и в лек.

„МЕДИЦИНА ЗА ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИ, 2013“

Оцеляване в екстремни условия

Цикълът лекции "Медицина за пътешественици" отново ще събере в аулата на Университетската болница "Св. Екатерина" любители на приключения-

та и екстремните спортове, студенти по медицина, практикуващи лекари. Тазгодишната конференция (19 и 20 октомври) ще се проведе в два големи панела. Единият ще бъде насочен към работещите в сферата на здравеопазването, а другият - към пътешествениците, търсачите на силни усещания и всички интересувани се от въпросите на поведението и оцеляването в екстремни ситуации по време на пътешествия и приключения. "Този формат ни позволява да достигнем до максимално много хора с информация, която един ден може да спаси техния живот и живота на спътниците им" - казват организаторите от "Банско филмфест". Информация за темите, лекциите и регистрацията за участие ще намерите на сайта на събитието

www.adventure-medicine.com

С Кройтерхоф косопадът е само спомен

Asam® 50
от 1963 г. 50
Произведено в Германия!

Кройтерхоф Серум за растеж на косата 100 мл

Високотехнологично решение за жени и за мъже. Иновативната патентована формула на серума ефективно противодейства на наследствения, хормоналния или сезонния косопад. Кофеин, биотин, лещитин, пантенол и витамин Е подсилват структурата на косъма, заздравяват кожата на скалпа и стимулират растежа на нова коса - здрава, силна и жизнена.

Кройтерхоф Шампоан с кофеин против пърхот и косопад 400 мл

Достатъчно силен, за да неутрализира пърхота и косопада и достатъчно мек за ежедневна употреба - това е новият шампоан с двойно действие Кройтерхоф. Кофеинът подобрява микроциркулацията в скалпа, подсилва космените фоликули и удължава жизнения цикъл на косъма. Piroctone olamine (противопърхотен агент от второ поколение) премахва сърбежите, регулира мастната секреция, спира изтъняването на косъма и косопада, причинен от себореен дерматит. В допълнение пантенол, вит. В3 и вит. Е подхранват и заздравяват косата.

Търсете в аптеките и на www.bionat.bg

Производител: Asam GmbH.
Официален представител: БИОНАТ ЕООД
За контакти: тел. 032 69 26 10, 0884 889 334
office@bionat.bg

Доц. д-р Димитър
ПОПОВ

Най-ценната част на гулията, достигаща nerядко внушителните три и повече метра и цъфтяща в края на лятото с красиви жълти цветове, са грудките, чиято маса варира в твърде широки граници - от няколко десетки до няколкостотин грама. Оцветени са в жълто, червено или виолетово и са със странна и причудлива форма, нежна консистенция и приятен, напомнящ кочана на зеле вкус, с лек нюанс на кестен. Редица практически предимства на картофите (много подобрата им съхраняемост и множеството кулинарни приложения), също наскоро пренесени от Новия свят, стават причина за постепенната забравата на топинамбура. В Европа традициите за неговото култивиране и практическо използване са се запазили единствено във Франция, Белгия и Холандия.

Изследванията върху промените в състава на грудките в хода на вегетацията доведоха до извода, че те следва да се събират в ранната пролет (февруари, март), когато всички ценни вещества от растението вече са преминали в тях. Рожба на студените северни земи, гулията въобще не се бои от ниските температури. За съжаление ценните й свойства са малко познати у нас, поради което интересът към нейното отглеждане е незаслужено слаб. С помощта на съвременните аналитични методи е установено, че

грудките на гулията са истински склад на ценни за човешкия организъм вещества -

въглехидрати (17-18%), протеини (2-3%), липиди (0,4%), органични киселини, витамини и минерални вещества. Основните въглехидрати, съдържащи се в грудките на гулията, са инулин (77% от общото им количество), фруктоолигозахариди, пектин, фруктоза и др.

Инулинът е изключително ценно вещество, представляващо единствения природен полизахарид, изграден почти изцяло от фруктоза. Установено е, че в стомашно-чревния тракт той се разпада само частично - до фруктоза и по-къси фруктозни полимери, които заедно с непроменените полимерни молекули на инулина попадат в кръвния ток. За разлика от глюкозата, за чиято усвояване е нужен инсулин,

Гулията - забравеното в земята съкровище

Гулията, или земната ябълка, е член на многочисленото семейство Сложноцветни, в което влизат още слънчогледът, лайката, маргаритите и редица други добре познати растения. Родина на гулията са земите около Великите езера на Северна Америка, където и досега се срещат нейни диворастящи видове. Съществуват редица доказателства, че хранителните и лечебните й свойства са били познати на местните индиански племена далеч преди Колумб да достигне Новия свят. На много езици това ценно растение е познато под наименованието *топинамбур*. Всъщност това име то получава така да се каже по грешка. През 1613 г. като атракция от да-

лечните задокеански земи в Париж били показвани индианци от бразилското племе топинамбу. Със съдействието на френския пътешественик и откривател Самюел де Шамплен това събитие напълно случайно съвпаднало с появата във Франция на непознато растение, силно наподобяващо слънчогледа, което също пристигнало с френските презокеански кораби. Съпадението подвело именития шведски учен Карл фон Линей, основоположник на таксонометрията (наука за класификацията и номенклатурата на растенията и животните), който класифицирал растението под името *топинамбур*, което се запазило и до днес.

фруктозата, която също е ценен енергиен източник за клетките на човешкото тяло, не се нуждае от него. По тази причина

земната ябълка е изключително подходяща за диетиците въглехидратна храна.

Далеч по-подходяща от картофите, скорбялата на които в организма се разпада до глюкоза. Част от полимерните молекули на инулина се извеждат непроменени от стомашно-чревния тракт, улавяйки "пътем" редица ненужни и дори вредни за организма вещества - холестерол, мастни киселини, токсини, тежки метали, радионуклиди и т.н. Съществува мнение, че инулинът способства за извеждането от организма и на излишната

глюкоза, понижавайки по такъв начин съдържанието й в кръвта. Има убедителни данни, че редовната консумация на скъпоценните грудки води до намаление на кръвното налягане и нивото на холестерола. Освен това инулинът подобрява моторно-евакуационната функция на червата, активизирайки чувствително храносмилателния процес. Но с това не свършва неговото магическо действие. Установено е, че той има и мощен пребиотичен ефект - част от непроменените полимерни молекули на инулина се разграждат от "дружеските" бифидо- и лактобактерии на дебелото черво, които по такъв начин си осигуряват необходимия енергиен ре-

сурс за своя растеж и развитие. Добре известно е, че от "кондицията" на тези невидими и неуморни труженици на нашия организъм зависят както цялостната дейност на стомашно-чревния тракт, така и състоянието на имунната система и общият тонус на организма. С известни нюанси аналогично въздействие оказва и другият полизахарид - пектинът. И двете вещества се отнасят към т.нар. разтворими фибри, интересът към които в съвременната диетология е изключително голям поради превантивното им действие по отношение на рака на дебелото черво, едно от заболяванията, рожба на драстичното изменение на хранителния режим на съвременния човек.

Стимулиращ ефект по отношение на храносмилателния тракт има и съдържащата се в гулията целулоза.

Протеините на гулията включват значителен брой незаменими аминокиселини, които играят важна роля в синтеза на редица специфични белтъчни вещества в човешкия организъм - валин, левцин, изолевцин, лизин, метионин, триптофан, фенилаланин, аргинин и хистидин (последните две са незаменими само при децата). Внушителният набор от органични (лимонена, малонова, ябълчна, янтарна, фумарова и т.н.) и мастни киселини служи като въглероден и енергиен източник в множество важни процеси, протичащи в човешкото тяло. Изброените киселини в значителна сте-

пен определят вкусовите качества на кореноплода, оказват антиоксидантно и бактерицидно действие и препятстват отлагането на пикочна киселина в ставите. Последното действие определя гулията като ефективно средство за противодействие на заболявания на опорно-двигателния апарат - артрит, подагра и др. Гулията е ценен източник на редица витамини от В-групата (В₁, В₂, В₃, В₆, В₉), както и на витамините А и С. Що се отнася до съдържанието на минерални вещества, тя е истински шампион.

В нея са открити едва ли не всички по-важни елементи на периодичната система - калий, натрий, магнезий, калций, желязо, мед, цинк, кобалт, хром, манган, бор, йод, флуор,

фосфор, силиций, сяра и т.н.

Като източник на желязо гулията превъзхожда на практика всички свои "събратя" кореноплоди -

картофите, морковите, цвеклото, ряпата и т.н. Богатият й минерален състав оказва благоприятно въздействие върху ендокринната, имунната, кръвоносната и нервната система. Високото съдържание на магнезий и калций в гулията я прави ефективно средство за лечение на хипертония, исхемична болест на сърцето, аритмия, стенокардия и т.н., както и за превенция на инфаркт и инсулт. Съдържащият се в нея инулин способства за ефективното усвояване на калция и магнезия, поради което тя се препоръчва и за превенция на остеопорозата. Калорийността на гулията е по-ниска от тази на картофите и съставлява 73 ккал(305 kJ)/100 г. Любопитен факт по отношение на този удивителен кореноплод е, че за разлика от картофите тя не натрупва токсичния гликозид соланин. Гулията не акумулира нитрати и други вредни вещества дори и при високо тяхно съдържание в почвата.

Освен като източник на редица важни за човешкия организъм вещества тя представлява определен интерес и като ценна храна за селскостопанските животни. Хранителната стойност на 100 кг зелена маса съставлява около 25 крмни единици, а тази на кореноплодите - близо 29 (една крмна единица съответства на 1 кг овес). Вкусът на гулията попада на повечето селскостопански животни - крави, коне, овце, кози, свине и др.

Тя е изключително непретенциозна по отношение на почвените и климатичните условия култура,

която на практика не изисква никакви грижи по време на вегетацията (за разлика от картофите). Не се напада от болести и вредители, докато описаната за отглеждането на всички селскостопански култури съдържат обемиста информация за болестите и вредителите, от които трябва да се пазят, и средствата за борбата с тях. Т.е. гулията представлява ценна спомагателна култура за животновъдството, която е с изключително ниска себестойност, висока урожайност и нищожна трудоемкост. Всичко казано позволява да се заключи, че гулията определено е едно забравено в земята съкровище.

gpopov_bg@yahoo.com